د افغانستان اساسي قانون

قانون اساسی افغانستان

په رسمي جريده کې د خپريدو نېټه: ۱۳۸۲ هـ ش کال د سلواغې د مياشتې (۸)
پر نېټه پسې ګڼه (۸۱۸)

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

د افغانستان د اساسي قانون د توشیح په باب د افغانستان د انتقالي اسلامي دولت د رئیس فرمان

ګڼه: (۱۰۳)

نېټه : ۱۳۸۲/۱۱/۶

د لوی خدای په نامه او د افغانستان د نجیبو خلکو د نیکمرغۍ په هیله ، نوی اساسي قانون چې د ۱۳۸۲ هجري لمریز کال د لیندۍ له ۲۲ څخه د مرغومې تر ۱۴ نېټې پورې په کابل کې د جوړې شوي لویې جرګې لخوا په ۱۲ فصلونو ۱۶۲ مادو کې د رأیو په اتفاق تصویب شو، توشیح او انفاذیې اعلاموم.

د متعا ل خدای له دربار څخه هیله کوم تر څو دغه اساسي قانون د اسلام د مبین دین د حکمونو په رعایت سره دملي یووالي د ټینګښت ، د دموکراسۍ د هدفونو د تحقق د مدني ټولنې د جوړ ولو ، د ټولنیزې اقتصادي ، اجتماعي ، سیاسي او فرهنګي سوکالۍ ، د دولت او دهېواد

فرمان رئیس دولت انتقالی اسلامی افغانستان در مورد توشیح قانون اساسی افغانستان

شماره: (۱۰۳)

تاریخ: ۱۳۸۲/۱۱/۶

بنام خداوند بزرگ و به آرزوی سعادت مردم نجیب و صلح دوست افغانستان، قانون اساسی جدید را که توسط لویه جرگۀ تاریخی ۲۲ قوس الی ۱۴ جدی ۱۳۸۲ هجری شمسی، منعقدۀ شهر کابل در ۱۲ فصل و ۱۶۲ ماده به اتفاق آرا تصویب گردید ، توشیح و انفاذ آنرا اعلام می دارم.

از بارگاه خداوند متعال استدعا دارم تا این قانون اساسی با رعایت احکام دین مبین اسلام، تحکیم وحدت ملی، تحقق اهداف دموکراسی، اعمار جامعۀ مدنی، رفاه همگانی اقتصادی، اجتماعی، سیاسی و فرهنگی، مشعل راه دولت و مردم کشور

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خلکــو د لارې ډيــوه شــي ، ســوله ، برابري او وروروالي د افغانستان د ملت ترمنځ تأمين کړي.

و من الله توفيق

حامد کرزی

د افغانستان د انتقالي اسلامي دولت رئيس

۶/ سلواغه/ ۱۳۸۲ هجري شمسي
د کابل ښار

گـــــرديده، صــــلح، بــرابـــری و بــرادری را بـــين ملــت افغانســتان تأمين نمايد.

و من الله توفيق

حامد کرزی

رئيس دولت انتقالی اسلامی افغانستان

۶/ دلو ۱۳۸۲/ هــجری شمســی
شهر کابل

(c) ketabton.com: The Digital Library

د افغانستان د اساسي قانون فهرست

عنوان	د مادو شمېر	مخ
سریزه		۱
لومړی فصل: دولت	(۲۱ مادې)	۳
دویم فصل: د اتباعو اساسي حقوق او وجایب	(۳۸ مادې)	۱۰
درېیم فصل: جمهور رئیس	(۱۱ مادې)	۲۶
څلورم فصل: حکومت	(۱۰ مادې)	۳۶
پنځم فصل: ملي شوری	(۲۹ مادې)	۴۰
شپږم فصل: لویه جرګه	(۶ مادې)	۵۵
اووم فصل: قضاء	(۲۰ مادې)	۵۷
اتم فصل: اداره	(۷ مادې)	۶۶
نهم فصل: اضطراري حالت	(۶ مادې)	۶۹
لسم فصل: تعدیل	(۲ مادې)	۷۱
یوولسم فصل: متفرقه حکمونه	(۷ مادې)	۷۲
دولسم فصل: انتقالي حکمونه	(۵ مادې)	۷۴

فهرست قانون اساسی افغانستان

عنوان	تعداد ماده ها	صفحه
مقدمه		۱
فصل اول: دولت	(۲۱ ماده)	۳
فصل دوم: حقوق اساسی و وجایب اتباع	(۳۸ ماده)	۱۰
فصل سوم: رئیس جمهور	(۱۱ ماده)	۲۶
فصل چهارم: حکومت	(۱۰ ماده)	۳۶
فصل پنجم: شورای ملی	(۲۹ ماده)	۴۰
فصل ششم: لویه جرگه	(۶ ماده)	۵۵
فصل هفتم: قضاء	(۲۰ ماده)	۵۷
فصل هشتم: اداره	(۷ ماده)	۶۶
فصل نهم: حالت اضطرار	(۶ ماده)	۶۹
فصل دهم: تعدیل	(۲ ماده)	۷۱
فصل یازدهم: احکام متفرقه	(۷ ماده)	۷۲
فصل دوازدهم: احکام انتقالی	(۵ ماده)	۷۴

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين و الصلوة و السلام علي سيد الانبياء و المرسلين محمد (ﷺ) و على آله و اصحابه اجمعين.

سريزه

مونږ د افغانستان خلکو:

■ د لوی خدای (جل جلاله) پرسپيڅلي ذات په ټينګ ايمان ، د حق تعالي په مشيت پر توکل او د اسلام په سپيڅلي دين پر اعتقاد ؛

■ د تيرو بې عدالتيو او ناخوالو په درک او زمونږ پر هېواد راغليو بې شميره مصيبتونو ته په پاملرنه؛

■ د افغانستان د ټولو خلکو د سربښندنو، تاريخي مبارزو، جهاد او بر حق مقاومت د ستايلو او د وطن د آزادۍ د لارې د شهيدانو لوړ مقام ته په ارزښت ورکولو؛

■ په دې درک سره چې واحد او يو موټی افغانستان ددې خاورې په ټولو قومونو او خلکو اړه لري؛

■ د ملګرو ملتو د منشور په رعايت او د بشر دحقوقو نړيوالې

مقدمه

ما مردم افغانستان:

■ با ايمان راسخ به ذات پاک خداوند (جل جلاله) و توکل به مشيت حق تعالی و اعتقاد به دين مقدس اسلام؛

■ با درک بی عدالتی ها و نابسامانی های گذشته و مصايب بی شماری که بر کشور ما وارد آمده است؛

■ با تقدير از فداکاری ها ، مبارزات تاريخی، جهاد و مقاومت بر حق تمام مردم افغانستان و ارج گذاری به مقام والای شهدای راه آزادی کشور؛

■ با درک اين که افغانستان واحد و يکپارچه به همه اقوام و مردم اين سرزمين تعلق دارد ؛

■ با رعايت منشور ملل متحد و با احترام به اعلامیهٔ

(c) ketabton.com: The Digital Library

اعلاميې ته په درناوي؛

■ د ملي وحدت د ټينګښت او د هېواد داستقلال، ملي حاکميت او ځمکنۍ بشپړتيا د ساتنې په منظور؛

■ د خلکو پر اراده او د موکراسۍ ولاړ نظام د تأسيس لپاره؛

■ له ظلم، استبداد، تبعيض او تاوتريخوالي پاکې، پرقانونيت، اجتماعي عدالت، د انساني حقوقو او کرامت پر خوندي تا به ولاړې مدني ټولنې د جوړولو او دخلکو د اساسي حقوقو او آزاديو د تأمين په منظور؛

■ د هېواد د سياسي، اجتماعي، اقتصادي او دفاعي بنسټونو د پياوړي کولو لپاره؛

■ ددې خاورې ټولو او سيدونکيو ته د يو هوسا ژوندانه او د ژوند د سالم چاپيريال د تأمين په منظور؛

■ او بالاخره په نړيواله کورنۍ کې د افغانستان لپاره د وړ ځای د تثبيت په منظور؛

د هېواد تاريخي، فرهنګي او ټولنيزو واقعيتونو او د زمان له غوښتنو سره سم مو دغه اساسي قانون

جهانی حقوق بشر؛

■ به منظور تحکيم وحدت ملی و حراست از استقلال، حاکميت ملی و تماميت ارضی کشور؛

■ به منظور تأسيس نظام متکی بر اراده مردم و دموکراسی؛

■ به منظور ايجاد جامعهٔ مدنی عاری از ظلم، استبداد، تبعيض و خشونت و مبتنی بر قانونمندی، عدالت اجتماعی، حفظ کرامت و حقوق انسانی و تأمين آزادی ها و حقوق اساسی مردم؛

■ به منظور تقويت بنيادهای سياسی، اجتماعی، اقتصادی و دفاعی کشور؛

■ به منظور تأمين زندگی مرفه و محيط زيست سالم برای همه ساکنان اين سرزمين؛

■ و سرانجام، به منظور تثبيت جايگاه شايستهٔ افغانستان در خانوادهٔ بين المللی؛

اين قانون اساسی را مطابق به واقعيت های تاريخی، فرهنگی و اجتماعی کشور و مقتضيات عصر،

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خپلو استازيو له لارې د يو زرو دري سوه دوه اتيا يم لمريز هجري كال د مرغومي د مياشتې په څوارلسمه نيټه د كابل په ښار كې تصويب كړ.

لومړى فصل
دولت

لومړۍ ماده:
افغانستان ، خپلواک، واحد ، او نه بېليدونكى اسلامي جمهوري دولت دى.

دوه يمه ماده:
د افغانستان د اسلامي جمهوري دولت دين، د اسلام سپېڅلى دين دى.

د نورو اديانو پيروان د خپل دين په پيروۍ او د خپلو ديني مراسمو په اجرأ كې د قانون د حكمونو په حدودوكې آزاد دي.

درېيمه ماده:
په افغانستان كې هيڅ قانون نشي كولاى چې د اسلام دسپېڅلي دين د معتقداتو او احكامو مخالف وي.

څلورمه ماده:
په افغانستان كې ملي حاكميت په ملت پورې اړه لري چې په مستقيم ډول

از طريق نمايندگان منتخب خود درلويه جرگۀ مؤرخ چهاردهم جدى سال يک هزار و سه صد و هشتاد و دو هجرى شمسى در شهر كابل تصويب كرديم.

فصل اول
دولت

مادۀ اول:
افغانستان، دولت جمهورى اسلامى، مستقل، واحد و غير قابل تجزيه مى باشد.

مادۀ دوم:
دين دولت جمهورى اسلامى افغانستان، دين مقدس اسلام است.

پيروان ساير اديان در پيروى از دين و اجراى مراسم دينى شان در حدود احكام قانون آزاد مى باشند.

مادۀ سوم:
در افغانستان هيچ قانون نمى تواند مخالف معتقدات و احكام دين مقدس اسلام باشد.

مادۀ چهارم:
حاكميت ملى در افغانستان به ملت تعلق دارد كه به طور

(c) ketabton.com: The Digital Library

يې په خپله يايې د خپلو استازيو له لارې عملي کوي.

مستقيم يا توسط نمايندگان خود آن را اعمال می کند.

د افغانستان ملت عبارت دی له هغو ټولو افرادو څخه چې د افغانستان تابعيت ولري.

ملت افغانستان عبارت است از تمام افرادی که تابعيت افغانستان را دارا باشند.

د افغانستان ملت له پښتون، تاجک، هزاره، ازبک، ترکمن، بلوچ، پشه يي، نورستاني، ايماق، عرب، قرغيز، قزلباش، گوجر، براهوي او نورو قومونو څخه جوړ دی.

ملت افغانستان متشکل از اقوام پشتون، تاجک، هزاره، ازبک، ترکمن، بلوچ، پشه يی، نورستانی، ايماق، عرب، قرغيز، قزلباش، گوجر، براهوی وساير اقوام می باشد.

د افغان کلمه د افغانستان د ملت پر هر فرد اطلاق کيږي.

برهر فرد از افراد ملت افغانستان کلمۀ افغان اطلاق می شود.

د ملت هيڅ يو فرد د افغانستان له تابعيت څخه نه محروميږي.

هيچ فرد از افراد ملت از تابعيت افغانستان محروم نمی گردد.

په تابعيت او پناه ورکولو پورې مربوطې چارې د قانون له لیارې تنظيميږي.

امور مربوط به تابعيت و پناهندگی توسط قانون تنظيم می گردد.

پنځمه ماده:

د دې اساسي قانون او نورو قوانينو د حکمونو تطبيق، له استقلال، ملي واکمنۍ او ځمکنۍ بشپړتيا څخه دفاع او د هېواد د امنيت او دفاعي قابليت تأمين، د دولت له اساسي وظايفو څخه دي.

مادۀ پنجم:

تطبيق احکام اين قانون اساسی و ساير قوانين، دفاع از استقلال، حاکميت ملی و تماميت ارضی و تأمين امنيت و قابليت دفاعی کشور از وظايف اساسی دولت می باشد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپږمه ماده:

دولت ، د انساني کرامت په ساتلو، بشري حقوقو د ملاتړ، د دموکراسۍ د تحقق، ملي وحدت د تأمین، د ټولو قومونو او قبایلو ترمنځ د برابرۍ او د هېواد په ټولو سیموکې د متوازنې پراختیا او ټولنیز عدالت پر بنسټ د یوې هوسا او پرمختللې ټولنې په جوړولو مکلف دی.

مادهٔ ششم:

دولت به ایجاد یک جامعه مرفه و مترقی بر اساس عدالت اجتماعی، حفظ کرامت انسانی، حمایت حقوق بشر، تحقق دموکراسی، تأمین وحدت ملی، برابری بین همه اقوام و قبایل و انکشاف متوازن در همه مناطق کشور مکلف می باشد.

اوومه ماده:

دولت د ملګرو ملتونو د منشور، د بین الدول معاهدو، د نړیوالو میثاقونو چې افغانستان له هغو سره تړاو لري او د بشري حقوقو د نړیوالې اعلامیې رعایت کوي.

مادهٔ هفتم:

دولت منشور ملل متحد ، معاهدات بین الدول، میثاق های بین المللی که افغانستان به آن ملحق شده است و اعلامیهٔ جهانی حقوق بشر را رعایت می کند.

دولت د هر راز تروریستي اعمالو، د مخدره موادو د کرلو او قاچاق او د مسکراتو د تولید او استعمال مخنیوی کوي.

دولت از هر نوع اعمال تروریستی، زرع و قاچاق مواد مخدر و تولید و استعمال مسکرات جلوگیری می کند.

اتمه ماده:

دولت د هېواد خارجي سیاست دخپلواکۍ، ملي ګټو او ځمکنۍ بشپړتیا په ساتلو، نه مداخلې، ښه ګاونډیتوب ، متقابل احترام او د حقوقو د برابرۍ پر بنسټ تنظیموي.

مادهٔ هشتم:

دولت سیاست خارجی کشور را بر مبنای حفظ استقلال، منافع ملی و تمامیت ارضی و عدم مداخله، حسن همجواری، احترام متقابل و تساوی حقوق تنظیم می نماید.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نهمه ماده:
کانونه او نوري تر ځمکې لاندې زیرمې او لرغوني آثار د دولت ملکیت دي.

د دولت د ملکیتونو ساتنه او اداره او له طبیعي زیرمو او نورو عامه ملکیتونو څخه د سمې استفادې ډول د قانون له لیارې تنظیمېږي.

مادۀ نهم:
معادن و سایر منابع زیر زمینی و آثار باستانی ملکیت دولت می باشند.

حفاظت و اداره املاک دولت و طرز استفاده درست از منابع طبیعی و سایر املاک عامه توسط قانون تنظیم می گردد.

لسمه ماده:
دولت ، خصوصي پانګې اچونې او خصوصي تشبثات د بازار د اقتصاد د نظام پربنسټ دقانون له حکمونو سره سم هڅوي ، ملاتړېې کوي او مصؤنیت يې تضمینوي.

مادۀ دهم:
دولت، سرمایه گزاریها و تشبثات خصوصی را مبتنی بر نظام اقتصاد بازار، مطابق به احکام قانون، تشویق، حمایت و مصؤنیت آنها را تضمین می نماید.

یوولسمه ماده:
په کورنۍ او بهرنۍ سوداګرۍ پورې تړلې چارې، د هېواد له اقتصادي غوښتنو او دخلکو له ګټو سره سمې د قانون له لیارې تنظیمېږي.

مادۀ یازدهم:
امور مربوط به تجارت داخلی و خارجی، مطابق به ایجابات اقتصادی کشور و مصالح مردم ، توسط قانون تنظیم میگردد.

دولسمه ماده:
د افغانستان بانک، د دولت مرکزي او مستقل بانک دی.

د پیسو نشرول، د هېواد د پولي سیاست طرح او تطبیق، د قانون له حکمونو سره سم د مرکزي بانک صلاحیت دی.

مادۀ دوازدهم:
دافغانستان بانک، بانک مرکزی دولت و مستقل می باشد.

نشر پول و طرح و تطبیق سیاست پولی کشور، مطابق به احکام قانون، از صلاحیت بانک مرکزی می باشد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مرکزي بانک د پیسو د چاپ په برخه کې د ولسي جرگې له اقتصادي کمیسیون سره مشوره کوي.

ددې بانک تشکیل او د کار ډول د قانون له لیارې تنظیمېږي.

دیارلسمه ماده:
دولت د صنایعو د پراختیا، د تولید د ودې او د خلکو د ژوند د سطحې د لوړتیا او د کسبگرو د فعالیتونو د ملاتړ لپاره اغیزمن پروگرامونه طرح او تطبیقوي.

څوار لسمه ماده:
دولت د کرنې او مالدارۍ د پراختیا، د بزگرانو او مالدارانو د اقتصادي ټولنیزو او د ژوند د شرایطو د ښه کولو او د کوچیانو د میشتولو او د دوی د ژوند د سمون لپاره د دولت د مالي توان په حدودوکې اغېزمن پروگرامونه طرح او تطبیقوي.

دولت مستحقو اتباعو ته د استوگنځای د برابرولو په منظور او دعامه ملکیتونو د وېش لپاره، د قانون له حکمونو سره سم او د مالي امکاناتو په حدود کې لازم تدبیرونه نیسي.

بانک مرکزی در مورد چاپ پول با کمیسیون اقتصادی ولسی جرگه مشوره می نماید.

تشکیل و طرز فعالیت این بانک توسط قانون تنظیم می شود.

مادۀ سیزدهم:
دولت برای انکشاف صنایع، رشد تولید، ارتقای سطح زندگی مردم و حمایت از فعالیتهای پیشه وران، پروگرامهای مؤثر طرح و تطبیق می نماید.

مادۀ چهاردهم:
دولت برای انکشاف زراعت و مالداری، بهبود شرایط اقتصادی، اجتماعی و معیشتی دهقانان و مالدارن و اسکان و بهبود زندگی کوچیان، در حدود بنیه مالی دولت، پروگرامهای مؤثر طرح و تطبیق می نماید.

دولت به منظور تهیۀ مسکن و توزیع ملکیتهای عامه برای اتباع مستحق، مطابق به احکام قانون و در حدود امکانات مالی، تدابیر لازم اتخاذ می نماید.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنځلسمه ماده:

دولت مکلف دی چې د ځنګلونو او د چاپيريال د خوندي کولو ښه والي لپاره لازم تدبيرونه ونيسي.

شپاړسمه ماده:

د پښتو، دري، ازبکي، ترکمني، بلوڅي، پشه يي، نورستاني، پاميري او په هېواد کې د نورو مروجو ژبو له جملې څخه پښتو او دري د دولت رسمي ژبې دي.

په هغو سيمو کې چې د خلکو اکثريت له ازبکي، ترکمني، بلوڅي، پشه يي، نورستاني او يا پاميري ژبو څخه پر يوې خبرې کوي له پښتو او دري سربېره هغه ژبه دريمه رسمي ژبه ده، د تطبيق ډول يې د قانون له لياري تنظيميږي.

دولت د افغانستان د ټولو ژبو د پياوړتيا او پراختيا لپاره اغيزمن پروګرامونه طرح او تطبيقوي.

په هېواد کې د مطبوعاتو، راډيو او تلويزيون خپرونې د هېواد پر ټولو مروجو ژبو آزادې دي.

په هېواد کې موجود ملي، علمي او اداري مصطلحات ساتل کيږي.

مادهٔ پانزدهم:

دولت مکلف است در مورد حفظ و بهبود جنگلات و محيط زيست تدابير لازم اتخاذ نمايد.

مادهٔ شانزدهم:

از جملهٔ زبانهای پشتو، دری، ازبکی، ترکمنی، بلوچی، پشه يی، نورستانی، پاميری و ساير زبانهای رايج در کشور، پشتو و دری زبانهای رسمی دولت می باشند.

در مناطقيکه اکثريت مردم به يکی از زبانهای ازبکی، ترکمنی، پشه يی، نورستانی، بلوچی و يا پاميری تکلم می نمايند آن زبان علاوه بر پشتو و دری به حيث زبان سوم رسمی می باشد و نحوهٔ تطبيق آن توسط قانون تنظيم می گردد.

دولت برای تقويت و انکشاف همه زبانهای افغانستان پروگرامهای مؤثر طرح و تطبيق می نمايد.

نشر مطبوعات و رسانه های گروهی به تمام زبانهای رايج در کشور آزاد می باشد.

مصطلحات علمی و اداری ملی موجود در کشور حفظ می گردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوه لسمه ماده:
دولت په بيلابيلو سطحو کې د معارف د ودې او د ديني زده کړو د پراختيا، د جوماتونو، مدرسو او ديني مرکزونو د وضعې د ښه والي او تنظيم لپاره لازم تدبيرونه نيسي.

اتلسمه ماده:
د هېـــواد د تقـــويم مبدأ د پيغمبر اکرم (ﷺ) پر هجرت ولاړ دی.

د دولتـي ادارو د کـار بنسټ هجـري لمريز کال دی.

د جمعې ورځې، د اسد ۲۸ او د ثور ۸ عمومي رخصتۍ دي، نورې رخصتۍ د قانون له لیارې تنظيمېږي.

نولسمه ماده:
د افغانستان بيرغ لـه: دريـو تـور، سور او زرغـون رنگـه ټوټـو څخه جوړ دی . درې واړه ټـوټـې پـه مسـاوي ډول لـه کينې نه ښي لور تـه پـه عمودي ډول سره پرتـې وي او د هـر رنگ سور د هغـه د اوږدو نيمـايي دی چـې پـه منـځ کې يـې د افـغانستان ملـي نښـان ځـای پرځای شوی دی.

دافغانسـتان د دولـت ملـي نښـان لـه سپين رنگي محراب او منبر څخه جوړ دی چـې پـه دوو څنـډو کـې يـې دوه

مادۀ هفدهم:
دولت برای ارتقـای معـارف در همه سطوح، انکشاف تعليمات دينی، تنظيم و بهبود وضع مساجد، مدارس و مـراکـز دينـی تـدابيـر لازم اتـخـاذ می نمايد.

مادۀ هجدهم:
مبدأ تقويم کشور بر هجرت پيغمبر اکرم (ﷺ) اسsتوار است.

مبنای کار ادارات دولتی تقويم هجری شمسی می باشد.

روزهـای جمعـه، ۲۸ اسـد و ۸ ثـور تعطيل عمومی است، ساير رخصتـی هـا توسط قانون تنظيم می گردد.

مادۀ نزدهم:
بيـرق افغانسـتان مـرکب اسـت از: سـه قطعـه با رنگهای سياه، سرخ و سـبز کـه بـه صـورت عمـودی، بـه انـدازه هـای مسـاوی، از چـپ بـه راسـت، در کنـار هـم واقـع شـده، عـرض هـر رنگ برابـر نصف طـول آن اسـت و در وسـط آن نشـان ملـی افغانستان قرار دارد.

نشـان ملـی افغانسـتان عبـارت از محـراب و منـبر بـه رنگ سـفيد مـی بـاشد که در دو گوشـه آن دو بيرق و

(c) ketabton.com: The Digital Library

بيرغونه او د منځ په برنۍ برخه کې يې د لااله الاالله محمد رسول الله مبارکه کلمه او الله اکبر او د راختونکي لمر وړانګې او په لاندنۍ برخه کې يې د ۱۲۹۸ هجري شمسي تاريخ او د افغانستان کلمه راغلې چې له دوو خواوو څخه دغنمو وږي پري راګرځول شوي دي.

له بيرغ او ملي نښان څخه د استفادې څرنګوالی د قانون له لياري تنظيمېږي.

شلمه ماده:
د افغانستان ملي سرود په پښتو ژبه دی، الله اکبر او دافغانستان د قومونو نومونه به پکې راځي.

يوويشتمه ماده:
د افغانستان پايتخت د کابل ښار دی.

دوه يم فصل
داتباعو اساسي حقوق او وجايب

دوه ويشتمه ماده:
د افغانستان د اتباعو ترمنځ هر راز تبعيض او امتياز منع دی.

دافغانستان اتباع ښځې او نارينه د قانون په وړاندې مساوي حقوق او وجايب لري.

در وسط آن در قسمت فوقانی، کلمه مبارک لااله الاالله محمد رسول الله و الله اکبر و اشعهٔ خورشید در حال طلوع و در قسمت تحتانی آن تاریخ ۱۲۹۸ هجری شمسی و کلمه افغانستان، جا داشته و از دو طرف با خوشه های گندم احاطه شده است.

طرز استفاده از بیرق و نشان ملی توسط قانون تنظیم می گردد.

مادهٔ بیستم:
سرود ملی افغانستان به زبان پشتو و با ذکر الله اکبر و نام اقوام افغانستان می باشد.

مادهٔ بیست و یکم:
پایتخت افغانستان شهر کابل می باشد.

فصل دوم
حقوق اساسی و وجایب اتباع

مادهٔ بیست و دوم:
هر نوع تبعیض و امتیاز بین اتباع افغانستان ممنوع است.

اتباع افغانستان اعم از زن و مرد در برابر قانون دارای حقوق و وجایب مساوی می باشند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

در ويشتمه ماده:
ژوند د خدای (جل جلاله) بخښنه او د انسان طبيعي حق دی، هيڅوک له قانوني مجوزه پرته له دې حقه بې برخې کېدای نشي.

مادۀ بیست و سوم:
زندگی موهبت الهی و حق طبیعی انسان است، هیچ شخص بدون مجوز قانونی از این حق محروم نمی گردد.

څلورويشتمه ماده:
آزادي د انسان طبيعي حق دی. دا حق د نورو له آزادۍ او له عامه مصالحو پرته چې د قانون له لياري تنظيمېږي حدودنه لري.

مادۀ بیست و چهارم:
آزادی حق طبیعی انسان است. این حق جز آزادی دیگران و مصالح عامه که توسط قانون تنظیم می گردد، حدودی ندارد.

د انسان آزادي او کرامت له تېري خوندي دی.

آزادی و کرامت انسان از تعرض مصؤن است.

دولت د انسان د آزادۍ او کرامت په ساتنه او درناوي مکلف دی.

دولت به احترام و حمایت آزادی و کرامت انسان مکلف می باشد.

پنځه ويشتمه ماده:
د ذمې برائت اصلي حالت دی.

مادۀ بیست و پنجم:
برائت ذمه حالت اصلی است.

تورهغې چې د باصلاحيته محکمې په قطعي حکم متهم محکوم عليه ثابت نه شي، بې ګناه ګڼل کېږي.

متهم تا وقتی که به حکم قطعی محکمه با صلاحیت محکوم علیه قرار نگیرد، بی گناه شناخته می شود.

شپږ ويشتمه ماده:
جرم يو شخصي عمل دی.

مادۀ بیست و ششم:
جرم یک عمل شخصی است.

د متهم تعقيبول، نيول يا توقيفول او پر هغه باندې د جزاء تطبيق بل هيچاته سرايت نه کوي.

تعقیب، گرفتاری یا توقیف متهم و تطبیق جزا بر او به شخص دیگری سرایت نمی کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوه ويشتمه ماده:
هيڅ يو عمل جرم نه ګڼل کېږي خو دهغه قانون له مخې چې د جرم تر ارتکاب د مخه نافذ شوی وي.

هيڅوک د قانون له حکمونه پرته تعقيبيدای، نيول کيدای او يا توقيفېدای نه شي.

هيچاته سزا نشي ورکول کيدای مګر، د با صلاحيته محکمې په حکم او د هغه قانون له احکامو سره سم چې د اتهام وړ فعل تر ارتکابه مخکې نافذ شوی وي.

اته ويشتمه ماده:
د افغانستان هيڅ يو تبعه په جرم باندې د متهم کيدو له امله، بهرني دولت ته نه سپارل کېږي، مګر د ورته معاملې او د هغو بين الدول تړونونو له مخې چې افغانستان ورسره تړاو لري.

هيڅ افغان د تابعيت په سلبېدو او په افغانستان کې دننه يا بهر په شړل کېدو نه محکومېږي.

نهه ويشتمه ماده:
د انسان تعذيب منع دی.

هيڅوک نه شي کولای چې له بل

مادهٔ بيست و هفتم:
هيچ عملی جرم شمرده نمی شود مګر به حکم قانونی که قبل از ارتکاب آن نافذ ګرديده باشد.

هيچ شخص را نمی توان تعقيب، ګرفتار و يا توقيف نمود مګر بر طبق احکام قانون.

هيچ شخص را نمی توان مجازات نمود مګر به حکم محکمهٔ با صلاحيت و مطابق به احکام قانونی که قبل از ارتکاب فعل مورد اتهام نافذ ګرديده باشد.

مادهٔ بيست و هشتم:
هيچ يک از اتباع افغانستان به علت اتهام به جرم، به دولت خارجی سپرده نمی شود مګر بر اساس معامله بالمثل و پيمان های بين الدول که افغانستان به آن پيوسته باشد.

هيچ افغان به سلب تابعيت و يا تبعيد در داخل يا خارج افغانستان محکوم نمی شود.

مادهٔ بيست و نهم:
تعذيب انسان ممنوع است.

هيچ شخص نمی تواند حتی

(c) ketabton.com: The Digital Library

شخص ځخه حتی د حقایقو د ترلاسه کولو لپاره که څه هم تر تعقیب، نیونې یا توقیف لاندې وي او یا په جزا محکوم وي، د هغه د تعذیب لپاره اقدام وکړي یا یې د تعذیب امر ورکړي.

به مقصد کشف حقایق از شخص دیگر، اگر چه تحت تعقیب، گرفتاری یا توقیف و یا محکوم به جزا باشد، به تعذیب او اقدام کند یا امر بدهد.

د انساني کرامت مخالفې جزاء ټاکل منع دي.

تعیین جزایی که مخالف کرامت انسانی باشد، ممنوع است.

دېرشمه ماده:

له متهم یا بل شخص ځخه په زور تر لاسه شوې ځرگندونې، اقرار یا شهادت اعتبار نه لري.

مادۀ سی ام:

اظهار، اقرار و شهادتی که از متهم یا شخص دیگری به وسیله اکراه به دست آورده شود، اعتبار ندارد.

په جرم اقرار د متهم هغه اعتراف ته وایي چې په بشپړه خوښه او د عقلي روغتیا په حالت کې یې د با صلاحیته محکمې په وړاندې کړی وي.

اقرار به جرم عبارت است از اعتراف متهم با رضایت کامل و در حالت صحت عقل، در حضور محکمۀ با صلاحیت.

یودېرشمه ماده:

هر څوک کولای شي چې له نیول کېدو سره سم له ځانه د اتهام دلیرې کولو او یا د حق د ثابتولو لپاره مدافع وکیل و ټاکي.

مادۀ سی و یکم:

هر شخص می تواند برای دفع اتهام به مجرد گرفتاری و یا برای اثبات حق خود، وکیل مدافع تعیین کند.

متهم حق لري چې له نیولو سره سم له منسوب اتهامه ځان خبر کړي او د هغې مودې دننه چې قانون یې ټاکي، محکمه کې حاضر شي.

متهم حق دارد به مجرد گرفتاری، از اتهام منسوب اطلاع یابد و در داخل میعادی که قانون تعیین می کند در محکمه حاضر گردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دولــت پــه جنــايي پيښــو کــې د بېـوزلــي مــتهم لـپــاره مدافـــع وکــيــل ټـاکي.

دولـت در قضايـای جنايـی بـرای مـتـهـم بـی بضـاعت وكيـل مـدافع تعيين مى نمايد.

د مـتهم او د هغـه د وکيـل تـر مـنځ مکـالمات، مراسلات او مخـابرات لـه هر ډول تعرض څخه خوندي دي.

محرميـت مكــالمات، مراسـلات و مخابرات بين متهم و وكيـل آن، از هر نوع تعرض مصؤن مى باشد.

د مـدافع وکيلانـو وظـايف او واکونـه د قانون له لياري تنظيمېږي.

وظايف و صلاحيت هاى وكلاى مدافع توسط قانون تنظيم مى گردد.

دوه دېرشمه ماده:

پـور د پـوروړي د آزادۍ د سـلبيدو يـا محدودېدو سبب کيداى نشي.

مادۀ سى و دوم:

مـديون بـودن شـخص موجـب سلب يـا محدود شدن آزادى وى نمى شود.

د پـور د بيرتـه اخيسـتلو لارې چـارې او وسايل د قانون له لياري تنظيمېږي.

طـرز و وسـايل تحصـيل ديـن توسـط قـانـون تنظيـم ميگردد.

دري دېر شمه ماده:

د افغانســتان اتبــاع د انتخــابولو او د انتخابېدلو حق لري.

مادۀ سى و سوم:

اتباع افغانسـتان حق انتخـاب كـردن و انتخاب شدن را دارا مى باشند.

له دې حق څخه د ګټې اخيستو شرايط اولارې د قانون له لياري تنظيمېږي.

شـرايـط و طـرز اسـتفاده از ايـن حــق تـوسـط قانون تنظيم ميـگردد.

څلور دېرشمه ماده:

د بيان آزادي له تيري څخه خوندي ده.

مادۀ سى و چهارم:

آزادى بيــان از تعـرض مصؤن است.

هـر افغــان حـق لـري چـې خپـل فکـر د ويـــنا، ليکنــې، انځـور او يــا نـــورو وسيـــلو لـــه لارې، پـــه دې اساســي قـانــون کــې د راغلــو حکمونــو پــه

هر افـغـان حـق دارد فـكـر خـود را بـه وسـيـلـه گفتـار، نوشتـه، تصـويـر و يـا وسايــل ديگــر، بــا رعـايــت احــكام منـدرج ايـن قـانون اساسـى

(c) ketabton.com: The Digital Library

رعایت، څرګند کړي.

هر افغان حق لري د قانون له حکمونو سره سم مطالب، بې له دې چې هغه مخکې له مخکې دولتي مقامونو ته وښیي، خپاره او نشر کړي.

د مطبعو، راډیو او تلویزیون، د مطبوعاتو دخپرولو او د جمعي ارتباط په نورو وسایلو پورې مربوط حکمونه د قانون له لیارې تنظیمېږي.

پنځه دېرشمه ماده:
د افغانستان اتباع حق لري چې د خپلو مادي او یا معنوي غوښتنو د تأمین لپاره، د قانون له حکمونو سره سم، ټولنې جوړې کړي.

د افغانستان اتباع حق لري د قانون له حکمونو سره سم، سیاسي ګوندونه جوړ کړي، په دې شرط چې:

۱- د ګوند مرامنامه او اساسنامه د اسلام د سپېڅلي دین د احکامو او په دې اساسي قانون کې د راغلو نصوصو او ارزښتونو مخالف نه وي؛

۲- د ګوند تشکیلات او مالي منابع څرګند وي؛

۳- نظامي او نظامي ډوله تشکیلات

اظهار نماید.

هر افغان حق دارد مطابق به احکام قانون، به طبع و نشر مطالب، بدون ارائه قبلی آن به مقامات دولتی، بپردازد.

احکام مربوط به مطابع، رادیو و تلویزیون، نشر مطبوعات و سایر وسایل ارتباط جمعی توسط قانون تنظیم میگردد.

مادهٔ سی و پنجم:
اتباع افغانستان حق دارند به منظور تأمین مقاصد مادی و یا معنوی، مطابق به احکام قانون، جمعیتها تأسیس نمایند.

اتباع افغانستان حق دارند، مطابق به احکام قانون، احزاب سیاسی تشکیل دهند، مشروط بر اینکه:

۱- مرامنامه و اساسنامهٔ حزب، مناقض احکام دین مقدس اسلام و نصوص و ارزشهای مندرج این قانون اساسی نباشد؛

۲- تشکیلات و منابع مالی حزب علنی باشد؛

۳- اهداف و تشکیلات نظامی و شبه

(c) ketabton.com: The Digital Library

او هدفونه ونه لري؛

۴- له بهرنيو سياسي گوندونو يا نورو بهرنيو منابعو سره تړلي نه وي؛

د قوم، سيمې، ژبې او فقهي مذهب پر بنسټ د گوند جوړول او فعاليت كول، جواز نه لري.

هغه جمعيت او گوند چې د قانون له حكمونو سره سم جوړېږي د قانوني موجباتو او باصلاحيتې محكمې له حكمه پرته نه منحل كېږي.

شپږ د پرشمه ماده:
د افغانستان اتباع حق لري چې د روا او سوله ييزو غوښتنو د تأمين لپاره له قانون سره سم بې وسلې غونډې او مظاهرې وكړي.

اوه د پرشمه ماده:
د اشخاصو د مخابرې او ليكونو آزادي او محرميت كه په ليكلي ډول وي يا د تيليفون او تلگراف يا نورو وسيلو له لارې، له تېرى څخه خوندي دي.

دولت د اشخاصو د مخابرو او ليكونو د پلټنې حق نه لري، مگر د قانون له حكمونو سره سم.

نظامی نداشته باشد؛

۴- وابسته به حزب سیاسی و یا دیگر منابع خارجی نباشد؛

تأسیس و فعالیت حزب برمبنای قومیت، سمت، زبان و مذهب فقهی جواز ندارد.

جمعیت و حزبی که مطابق به احکام قانون تشکیل می شود ، بدون موجبات قانونی و حکم محکمهٔ با صلاحیت منحل نمی شود.

مادهٔ سی و ششم:
اتباع افغانستان حق دارند برای تأمین مقاصد جایز و صلح آمیز، بدون حمل سلاح، طبق قانون اجتماع و تظاهرات نمایند.

مادهٔ سی و هفتم:
آزادی و محرمیت مراسلات و مخابرات اشخاص چه به صورت مکتوب باشد و چه به وسیلهٔ تیلفون، تلگراف و وسایل دیگر، از تعرض مصؤن است.

دولت حق تفتیش مراسلات و مخابرات اشخاص را ندارد، مگر مطابق به احکام قانون.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اته دېرشمه ماده:

د شخص استوګنځی له تېري څخه خوندي دی. هېڅوک د دولت په ګډون نشي کولای د استوګن له اجازې یا د واکمنې محکمې له قرار پرته او بې له هغو حالاتو او لارو چې په قانون کې ښوول شوي، د چا کور ته ورننوزي یا یې ولټوي.

د ځرګند جرم په مورد کې مسئول مامور کولای شي د محکمې له مخکینۍ اجازې پرته د شخص کورته ورننوزي یا هغه ولټوي. نوموړی مامور مکلف دی کورته له ننوتو یا پلټنې وروسته، په هغه موده کې چې قانون یې ټاکي د محکمې قرار ترلاسه کړي.

مادۀ سی و هشتم:

مسکن شخص از تعرض مصؤن است. هیچ شخص، به شمول دولت، نمی تواند بدون اجازۀ ساکن یا قرار محکمۀ با صلاحیت و به غیر از حالات و طرزی که در قانون تصریح شده است، به مسکن شخص داخل شود یا آن را تفتیش نماید.

در مورد جرم مشهود، مامور مسئول می تواند بدون اجازۀ قبلی محکمه، به مسکن شخص داخل شود یا آن را تفتیش کند. مامور مذکور مکلف است بعد ازداخل شدن یا اجرای تفتیش، در خلال مدتی که قانون تعیین می کند قرار محکمه را حاصل نماید.

نهه دېرشمه ماده:

هر افغان حق لري د هېواد هر ګوټ ته سفر وکړي او استوګن شي خو له هغو سیمو پرته چې قانون منع کړې وي.

هر افغان حق لري د قانون له حکمونو سره سم له افغانستان څخه بهر سفر وکړي او بیرته راستون شي.

دولت له هېواد څخه بهر د افغانستان د اتباعو د حقوقو ساتنه کوي.

مادۀ سی ونهم:

هر افغان حق دارد به هر نقطۀ کشور سفر نماید و مسکن اختیار کند، مگر در مناطقی که قانون ممنوع قرار داده است.

هر افغان حق دارد مطابق به احکام قانون به خارج افغانستان سفر نماید و به آن عودت کند.

دولت از حقوق اتباع افغانستان در خارج از کشور حمایت می نماید.

(c) ketabton.com: The Digital Library

څلویښتمه ماده:
ملکیت له تیري څخه خوندي دی.

هېڅوک د ملکیت د ترلاسه کولو او په هغه کې له تصرف کولو څخه نه منع کېږي، مگر د قانون د احکامو په حدودوکې.

د هیچا ملکیت د قانون د حکم او د باصلاحیته محکمې له پرېکړې پرته نه مصادره کېږي.

د شخص د ملکیت استملاک یوازې د عامه گټو د تأمین په مقصد ، د مخکیني او عادلانه بدل په ورکولو، د قانون له مخې مجاز دی.

د شخص د شتمنۍ پلټنه او اعلان یوازې د قانون په حکم کېدای شي.

مادۀ چهلم:
ملکیت از تعرض مصؤن است.

هیچ شخص از کسب ملکیت و تصرف در آن منع نمی شود ، مگر در حدود احکام قانون.

ملکیت هیچ شخص، بدون حکم قانون و فیصلۀ محکمۀ با صلاحیت مصادره نمی شود .

استملاک ملکیت شخص، تنها به مقصد تأمین منافع عامه، در بدل تعویض قبلی و عادلانه، به موجب قانون مجاز می باشد .

تفتیش و اعلان دارایی شخص، تنها به حکم قانون صورت می گیرد .

یوڅلو یښتمه ماده:
بهرني اشخاص په افغانستان کې د عقاري مالونو د ملکیت حق نه لري.

د عقار اجاره د پانگې اچونې په منظور د قانون له حکمونو سره سم جواز لري. د بهرنیو ملکونو پر سیاسي نمایندگیو او پر هغو بین المللي مؤسسو چې افغانستان پکې غړیتوب لري د عقاري مالونو پلورل د قانون له حکمونو سره سم جواز لري.

مادۀ چهل و یکم:
اشخاص خارجی در افغانستان حق ملکیت اموال عقاری را ندارند .

اجارۀ عقار به منظور سرمایه گذاری، مطابق به احکام قانون مجاز می باشد . فروش عقار به نمایندگی های سیاسی دول خارجی و به مؤسسات بین المللی که افغانستان عضو آن باشد ، مطابق به احکام قانون، مجاز می باشد .

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوه څلویښتمه ماده:
هـر افغــان مکلــف دی د قــانون لــه حکمونـو سـره سـم دولـت تـه مالیـه او محصول ورکړي.

هیڅ راز مالیه او محصول، د قـانون لـه حکمه پرته نه وضع کېږي.

د مالیې او محصول اندازه او د ورکړې ډول یې د ټولنیز عـدالت پـه رعایـت د قانون په وسیله ښوول کېږي.

دا حکم د بهـرنیو کسـانو او مؤسســسو په برخه کې هم تطبیقېږي.

هـــر ډول ورکــــړه شـــوي مـــالیه، محصـول او عایـدات، دولتـي واحـد حساب ته تحویلېږي.

دري څلو یښتمه ماده:
زده کــــړه د افغـانســتـــــان د ټولـــو اتباعـــو حـق دی چـــې د لـیسانـس تــر درجـــې پـورې وړیـا د دولـت لـــه خـــوا تـأمـینـېږي.

دولت مکلف دی چې په ټول افغانستان کـې د متـوازن معـارف د عـامولو او د منځنیو اجباري زده کړو د تـأمین لپـاره اغېزمن پروګرام طرح او تطبیق کـړي او د مورنیـو ژبـو د تـدریس لپـاره پـه هغـو سیموکي چـې پـرې خبـرې کېـږي لاره

مادۀ چهل و دوم:
هــر افـغان مـکلـف اسـت مطابـق بــه احــکام قانــون بــه دولــت مالیــه و محصول تأدیه کند.

هیچ نوع مالیه و محصول، بدون حکم قانون، وضع نمی شود.

انـدازۀ مـالیه و محصـول و طـرز تادیـۀ آن، بــا رعایــت عــدالت اجتمــاعی، توسط قانون تعیین میگردد.

ایـــن حکـــم در مـــورد اشـــخاص و مؤسسات خارجی نیز تطبیق میشود.

هـــر نـــوع مالیـــه، محصـــول و عوایــد تـــادیه شـــده، بـــه حـــساب واحــد دولتی تحویل داده می شود.

مادۀ چهل وسوم:
تعلیم حـق تمام اتباع افغانستان است کـه تـا درجـه لیسانـس در مؤسسـات تعلیمـی دولتـی بـه صـورت رایگـان از طرف دولت تأمین می گردد.

دولـت مکلـف است بـه منظـور تعمیم متـوازن معـارف در تمـام افغانسـتان، تـأمین تعلیمـات متوسـطۀ اجبـاری، پروگـرام مـؤثر طـرح و تطبیـق نمایـد و زمینه تدریس زبـان هـای مـادری را در مناطقـــی کـه بـه آنهـا تکلـم مـی کننـد

(c) ketabton.com: The Digital Library

هواره کړي.

فراهم کند.

څلور څلويښتمه ماده:
دولت مکلف دی د ښځود زده‌کړو د پراختيا او توازن د ايجاد په منظور، دکوچيانو د زده‌کړو د ښه والي او په هيوادکې د بې سوادۍ د له منځه وړلو لپاره اغېزمن پروگرامونه طرح او تطبيق کړي .

مادهٔ چهل و چهارم:
دولت مکلف است به منظور ايجاد توازن و انکشاف تعليم برای زنان، بهبود تعليم کوچيان و امحای بی سوادی در کشور، پروگرامهای مؤثر طرح و تطبيق نمايد.

پنځه څلويښتمه ماده :
دولت داسلام دسپېڅلي دين د حکمونو او ملي فرهنگ پر بنسټ او له علمي اصولو سره سم، واحد تعليمي نصاب طرح او تطبيقوي او دښوونځيو د ديني مضمونونو نصاب په افغانستان کې د شتو اسلامي مذهبونو پر بنسټ تدوينوي.

مادهٔ چهل و پنجم:
دولت نصاب واحد تعليمی را، بر مبنای احکام دين مقدس اسلام و فرهنگ ملی و مطابق با اصول علمی، طرح و تطبيق می کند و نصاب مضامين دينی مکاتب را، بر مبنای مذاهب اسلامی موجود در افغانستان، تدوين می نمايد.

شپږ څلويښتمه ماده :
د لوړو عمومي او اختصاصي زده‌کړو د مؤسسو جوړول او اداره کول، د دولت وظيفه ده.

مادهٔ چهل و ششم:
تأسيس و ادارهٔ مؤسسات تعليمات عالی، عمومی و اختصاصی وظيفه دولت است.

دافغانستان اتباع کولای شي د دولت په اجازه د لوړو، عمومي، اختصاصي او د سواد زده‌کړو مؤسسې جوړې کړي.

اتباع افغانستان می توانند به اجازهٔ دولت به تأسيس مؤسسات تعليمات عالی، عمومی، اختصاصی و سواد آموزی اقدام نمايند.

دولت کولای شي بهرنيو کسانو ته هم د قانون له حکمونو سره سم دلوړو،

دولت می تواند تأسيس مؤسسات تعليمات عالی، عمومی و اختصاصی

(c) ketabton.com: The Digital Library

عمـــومي او اختصاصـــي زده‌کـــړو د مؤسسو د جوړولو اجازه ورکړي.

د لـــوړو زده کـــړو پـــه دولتـي مؤسسـو کې دشـاملېدو شرطـونـه او لـه هغـو سره نـورې مربوطې چارې، دقـانون لـه ليارې تنظيمېږي.

اوه څلويښتمه ماده:
دولـــت د عـــلـم ، فـرهنـگ، ادب او هنـر د پـرمختـگ لپـاره اغـېز مـن پروګرامونه طرح کوي.

دولـــت د مؤلـف، مختـرع او کاشـف حقوق تضمينـوي او پـه ټولـو برخـو کې علـمي څيړنـې هڅـوي او ملاتـړ يې کـوي او د هغـو لـه نتيجو څـخه د اغيزمنـې ګټـې اخيسـتل د قـانون لـه حکمونو سره سم عاموي.

اته څلويښتمه ماده:
کار، د هر افغان حق دي.

دکـار د سـاعتونو ټاکـل، او بـا معاشـه رخصتـي، د کـار او کـارګر حقوق او لـه هغو سره نوري مربوطې چارې د قـانون له لياري تنظيمېږي.

د قانون د حکمونو په حدودو کې د کار او کسب انتخاب آزاد دی.

را بـه اشـخاص خـارجی نيـز مطابق بـه احکام قانون اجازه دهد.

شـرايط شمول در مؤسسات تعليمات عـــالی دولتـــی و سـاير امــور مـربـــوط بـــه آن، تــوســط قــانون تنظيم ميگردد.

مادۀ چهل و هفتم:
دولـــت بـــرای پيشرفـــت علـــم، فرهنـگ، ادب و هنـر پـروگرامهای مؤثر طرح می نمايد.

دولت حقوق مؤلف، مخترع و کاشف را تضـمين مـی نمايـد و تحقيقـات علمی را در تمام عرصه ها تشويق و حمايـت مـی کنـد و اسـتفادۀ مـؤثر از نتايج آن را، مطابق بـه احکـام قـانون، تعميم می بخشد.

مادۀ چهل و هشتم:
کار حق هر افغان است.

تعـــيين سـاعات کـار، رخصـتی بـا مـــزد، حقـــوق کـــار و کـارگـــر و سـاير امور مربوط بـه آن توسط قـانون تنظيم ميگردد.

انتخـاب شـغل و حرفـه، در حـدود احکام قانون، آزاد می باشد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نهه څلویښتمه ماده :
د جبري کار تحمیل منع دی.

د جګړې، آفتونو او نورو داسې حالاتو کې چې عامه ژوند او هوساینه تهدید کړي فعاله برخه اخیستنه د هر افغان ملي وجیبه ده.

پر ماشومانو د کار تحمیل جواز نه لري.

پنځوسمه ماده:
دولت مکلف دی چې د یوې سالمې ادارې او د هېواد په اداري سیستم کې د سمون د رامنځته کیدو لپاره، لازم تدبیرونه ونیسي.

اداره خپل اجراآت په بشپړه بې طرفۍ او د قانون له حکمونو سره سم عملي کوي.

د افغانستان اتباع حق لري د قانون د حکمونو په حدودو کې له دولتی ادارو څخه اطلاعات ترلاسه کړي . دا حق د نورو حقوقو او عامه امنیت ته له زیان رسولو پرته، حدود نه لري.

د افغانستان اتباع د اهلیت له مخې او له هر ډول توپیر څخه پرته د قانون له حکمونو سره سم د دولت خدمت ته منل کیږي.

مادۀ چهل و نهم:
تحمیل کار اجباری ممنوع است.

سهم گیری فعا ل در حالت جنگ، آفات و سایر حالاتی که حیات و آسایش عامه را تهدید کند، از وجایب ملی هر افغان می باشد.

تحمیل کار بر اطفال جواز ندارد.

مادۀ پنجاهم:
دولت مکلف است به منظور ایجاد ادارۀ سالم و تحقق اصلاحات در سیستم اداری کشور تدابیر لازم اتخاذ نماید.

اداره اجراآت خود را با بیطرفی کامل و مطابق به احکام قانون عملی می سازد.

اتباع افغانستان حق دسترسی به اطلاعات از ادارات دولتی را در حدود احکام قانون دارا می باشند. این حق جز صدمه به حقوق دیگران و امنیت عامه حدودی ندارد.

اتباع افغانستان بر اساس اهلیت و بدون هیچگونه تبعیض و به موجب احکام قانون به خدمت دولت پذیرفته می شوند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

يوپنځوسمه ماده:
هر څوک چې له اداري څخه بې موجبه زيانمن شي د تاوان اخيستلو مستحق دی او کولای شي د تاوان د ترلاسه کولو لپاره په محکمه کې دعوا اقامه کړي.

له هغوحالاتو پرته چې قانون ښوولي، دولت نشي کولای د با صلاحيته محکمې له حکمه پرته د خپلو حقوقو د ترلاسه کولو لپاره اقدام وکړي.

مادهٔ پنجاه و يکم:
هر شخص که از اداره بدون موجب متضرر شود مستحق جبران خساره می باشد و می تواند برای حصول آن در محکمه دعوا اقامه کند.

به استثنای حالاتی که در قانون تصريح گرديده است، دولت نمی تواند بدون حکم محکمهٔ با صلاحيت به تحصيل حقوق خود اقدام کند.

دوه پنځوسمه ماده :
دولت د افغانستان د ټولو اتباعو لپاره د ناروغيو د مخنيوي او د وړيا علاج وسيلې او روغتيايي آسانتياوي د قانون له حکمونو سره سم تأمينوي.

دولت له قانون سره سم د خصوصي طبي خدمتونو او روغتيايي مرکزونو جوړول او پراختيا هڅوي او ملاتړ يې کوي.

دولت د سالمې بدني روزنې د پياوړتيا او د ملي او سيمه ييزو ورزشونو د پراختيا لپاره لازم تدبيرونه نيسي.

مادهٔ پنجاه و دوم:
دولت وسايل وقايه و علاج امراض و تسهيلات صحی رايگان را برای همه اتباع مطابق به احکام قانون تأمين می نمايد.

دولت تأسيس و توسعه خدمات طبی و مراکز صحی خصوصی را مطابق به احکام قانون تشويق و حمايت می کند.

دولت به منظور تقويت تربيت بدنی سالم و انکشاف ورزشهای ملی و محلی تدابير لازم اتخاذ می نمايد.

دري پنځوسمه ماده :
دولت د شهيدانو او مفقودينو له پاتې کسانو، د معلولينو او معيوبينو د بيا ځواکمنۍ او په ټولنه کې د هغوی د

مادهٔ پنجاه و سوم:
دولت به منظور تنظيم خدمات طبی و مساعدت مالی برای بازماندگان شهدأ و مفقودين و برای باز

(c) ketabton.com: The Digital Library

فعالې ونډې اخيستنې په خاطر د مالي مرستو او روغتيايي خدمتونو د تنظيم لپاره د قانون له حکمونو سره سم لازم تدبيرونه نيسي.

توانی معلولين و معيوبين و سهم گيری فعال آنان در جامعه، مطابق به احکام قانون، تدابير لازم اتخاذ می نمايد.

دولت د متقاعدينو حقوق تضمينوي او له زړو کسانو، بې سر پرسته ښځو، معيوبينو او معلولينو او بې وسه يتيمانو سره د قانون له حکمونو سره سم لازمي مرستې کوي.

دولت حقوق متقاعدين را تضمين نموده، برای کهن سالان، زنان بی سرپرست، معيوبين و معلولين و ايتام بی بضاعت مطابق به احکام قانون کمک لازم به عمل می آورد.

څلور پنځوسمه ماده :

کورنۍ د ټولنې اساسي رکن دی او د دولت تر پاملرنې لاندې ده.

مادۀ پنجاه و چهارم:

خانواده رکن اساسی جامعه را تشکيل می دهد و مورد حمايت دولت قرار دارد.

دولت د کورنۍ او په ځانګړې توګه د مور او ماشوم د جسمي او روحي روغتيا د تأمين، د ماشومانو د روزنې او د اسلام د سپېڅلي دين له احکامو سره د مغايرو رسومو د له منځه وړو لپاره لازم تدبيرونه نيسي.

دولت به منظور تأمين سلامت جسمی و روحی خانواده، بالاخص طفل و مادر، تربيت اطفال و برای از بين بردن رسوم مغاير با احکام دين مقدس اسلام تدابير لازم اتخاذ می کند.

پنځه پنځوسمه ماده :

له هېواد څخه دفاع د افغانستان د ټولو اتباعو وجيبه ده.

مادۀ پنجاه و پنجم:

دفاع از وطن وجيبۀ تمام اتباع افغانستان است.

د عسکري مکلفيت د دورې د تېرولو شرطونه دقانون له لياري تنظيمېږي.

شرايط اجرای دورۀ مکلفيت عسکری توسط قانون تنظيم ميگردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپږ پنځوسمه ماده:
د اساسي قانون د حکمونو پیروي، د قوانینو اطاعت او دعامه نظم او امنیت رعایت دافغانستان د ټولو خلکو وجیبه ده.

د قانون له حکمونو څخه بې خبري عذر نه ګڼل کېږي.

اوه پنځوسمه ماده :
دولت په افغانستان کې د خارجي اتباعو حقوق او آزادۍ له قانون سره سم تضمینوي. دا کسان د بین المللي حقوقو د قواعدو په حدودوکې د افغانستان د دولت د قوانینو په رعایت مکلف دي.

اته پنځوسمه ماده :
دولت په افغانستان کې د بشر د حقوقو د رعایت د څارنې، ښه والي او ملاتړ لپاره، د افغانستان د بشر د حقوقو خپلواک کمېسیون جوړوي.

هر څوک کولای شي د خپلو بشري حقوقو د نقض په صورت کې دې کمېسیون ته شکایت وکړي.

کمیسیون کولای شي د افرادو د بشري حقوقو د نقض موارد، مربوطو قانوني څانګو ته راجع کړي او د هغوی له

مادۀ پنجاه و ششم:
پیروی از احکام قانون اساسی، اطاعت از قوانین و رعایت نظم و امن عامه وجیبه تمام مردم افغانستان است.

بی خبری از احکام قانون عذر دانسته نمی شود.

مادۀ پنجاه و هفتم:
دولت حقوق و آزادی های اتباع خارجی را در افغانستان، طبق قانون تضمین می کند. این اشخاص در حدود قواعد حقوق بین المللی به رعایت قوانین دولت افغانستان مکلف می باشند.

مادۀ پنجاه و هشتم:
دولت به منظور نظارت بر رعایت حقوق بشر در افغانستان و بهبود و حمایت از آن، کمیسیون مستقل حقوق بشر افغانستان را تأسیس می نماید.

هر شخص می تواند در صورت نقض حقوق بشری خود، به این کمیسیون شکایت نماید.

کمیسیون می تواند موارد نقض حقوق بشری افراد را به مراجع قانونی راجع سازد و در دفاع از

(c) ketabton.com: The Digital Library

حقوقو څخه په دفاع کې مرسته وکړي.

ددې کمېسيون جوړښت او د کار ډول يې د قانون له لياري تنظيمېږي.

نهه پنځوسمه ماده :
هېڅوک نشي کولای په دې اساسي قانون کې له راغلو آزاديو او حقوقو څخه په ناوړه استفادې د هېواد د خپلواکۍ، ځمکنۍ بشپړتيا، ملي واکمنۍ او ملي وحدت پر ضد عمل وکړي.

دريم فصل
جمهور رئيس

شپېتمه ماده :
جمهور رئيس د افغانستان د اسلامي جمهوري دولت په سر کې دی چې خپل واکونه په اجرائيه، مقننه او قضائيه برخو کې ددې اساسي قانون له حکمونو سره سم عملي کوي.

جمهور رئيس دوه، لومړی او دويم مرستيالان لري.

د جمهوري رياست کانديد د خپلو مرستيالانو نومونه د ځان له کانديدولو سره يو ځای ملت ته اعلاموي.

حقوق آنها مساعدت نمايد.

تشکيل و طرز فعاليت اين کميسيون توسط قانون تنظيم ميگردد.

مادۀ پنجاه و نهم:
هيچ شخص نمی تواند با سوء استفاده از حقوق و آزاديهای مندرج اين قانون اساسی، بر ضد استقلال، تماميت ارضی، حاکميت و وحدت ملی عمل کند.

فصل سوم
رئيس جمهور

مادۀ شصتم:
رئيس جمهور در رأس دولت جمهوری اسلامی افغانستان قرار داشته، صلاحيت های خود را در عرصه های اجرائيه، تقنينيه و قضائيه، مطابق به احکام اين قانون اساسی، اعمال می کند.

رئيس جمهور دارای دو معاون اول و دوم، می باشد.

کانديد رياست جمهوری نام هر دو معاون را همزمان با کانديد شدن خود به ملت اعلام ميدارد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د جمهــور رئــيس لــومړی مرســتيال د جمهور رئـيس د غيـاب، استعفأ او يا مړينې په حالاتوكې ددې اساسي قـانون له مندرجو حكمونو سره سم، كار كوي.

معــاون اول رئــيس جمهــور در حالــت غيــاب، اســتعفأ و يــا وفــات رئــيس جمهـور، مطـابق بـه احكـام منــدرج ايــن قانون اساسی، عمل می كند.

د جمهـــــور رئـــــيس د لـومـــــړي مـرســتـيــال پــه غيــاب كــې، دويــم مرسـتيال د اساسـي قـانون لـه مندرجو احكامو سره سم، عمل كوي.

در غــيـــاب مـــعـاون اول رئــيس جمهــور، معـــاون دوم مطـابـــق بـه احكام منـــدرج ايـــن قـــانون اساسی عمل می كــند.

يوشپيتمه ماده :

جمهــور رئــيس د راي وركوونكيــو د آزادو، عمومي، پټو او مستقيمو رايو لــه لارې په سلـوكې تر پنځـوسو زيـاتو رايو په ترلاسه كـولو انتخابيږي.

مادۀ شصت و يكم:

رئيس جمهور با كسب اكثريت بيش از پنجـاه فـی صد آرای رای دهنـد گان از طريــق رأی گيــری آزاد، عمــومی، سری و مستقيم انتخاب می گردد.

د جمهـور رئـيس وظيفـه تـر انتخابـاتو وروســته د پـنځم كـا ل د غبرګـولي پـه لومړۍ نيټه پای ته رسيږي.

وظـيـفـــۀ رئـيـــس جـــمهور در اول جوزای سـال پـنجم بعد از انتخابات پايان می يـابــد.

د جمهور رئيس د كار تر پای ته رسېدو د مخـه د نـوي جمهـور رئـيس د ټـاكلو لپـاره انتخابـات، لـه ديرشـو ترشپيتو ورځو پورې، موده كې كيږي.

انتخابـات بــه منظـور تعيــين رئـيس جمـهور جـــديد در خــلال مــدت سی الــی شــصت روز قبـل از پايــان كــار رئـــيس جمهــور برگزار ميگردد.

كـه چيـرې پـه لـومړي پـړاو كـې لـه كانديدانو څخه يـو هم ونـه كړای شي چې په سلوكې تر پنځوسو زياتې رايې ترلاسـه كـړي، انتخابـات د دوهـم ځـل لپاره د انتخابـاتو د نتـايجو د نېټـې تر اعــلان وروســته د دوو اونيــو پــه اوږدو

هــرگـــــاه در دور اول هـــيچ يـــک از كـانـديـدان نتـواند اكثريت بـيش از پنجـــاه فـــی صــد آرا را بــه دســت آورد، انتـــخابات بـرای دور دوم در ظـــرف دو هفـــته از تـاريخ اعـــلام نتـــايج انتـــخابات بـــرگزار مـــی

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې تر سره کېږي . دا ځل يوازې هغه دوه تنه کانديدان په انتخاباتو کې برخه اخلي چې په لومړي پړاو کې يې تر ټولو زياتې رايي ترلاسه کړي وي.

د انتخاباتو په دويم پړاو کې هغه څوک چې د رايو اکثريت ترلاسه کړي، جمهور رئيس ګڼل کېږي.

که چېرې د جمهوري رياست يو کانديد د رای ګيرۍ د لومړي يا دويم پړاو په جريان او يا تر انتخاباتو وروسته او يا د انتخاباتو د نتايجو له اعلان څخه پخوا مړ شي، نوي انتخابات د قانون له حکمونو سره سم کيږي.

دوه شپيتمه ماده :

څوک چې جمهوري رياست ته کانديد يږي، بايد دلاندنيو شرطونو لرونکی وي:

۱- د افغانستان تبعه، مسلمان، له افغان مور او پلار څخه زېږيدلی وي او د بل هېواد تابعيت ونه لري؛

۲- د کانديديدو په ورځ يې عمر تر څلويښتو کلونو لږ نه وي؛

۳- د محکمې له خوا د بشري ضد جرمونو، او جنايت په ارتکاب او يا له مدني حقوقو څخه په محرومۍ محکوم

گردد و در اين دور تنها دو نفر از کانديدانی که بيشترين آرا را در دور اول به دست آورده اند، شرکت می نمايند.

در دور دوم انتخابات، کانديدی که اکثريت آرا را کسب کند، رئيس جمهور شناخته می شود.

هرگاه يکی از کانديدان رياست جمهوری در جريان دور اول يا دوم رأی گيری و يا بعد از انتخابات و قبل از اعلام نتايج انتخابات وفات نمايد، انتخابات مجدد مطابق به احکام قانون برگزار ميگردد.

مادۀ شصت و دوم:

شخصی که به رياست جمهوری کانديد می شود، واجد شرايط ذيل می باشد:

۱- تبعۀ افغانستان، مسلمان و متولد از والدين افغان بوده و تابعيت کشور ديگری را نداشته باشد؛

۲- در روز کانديد شدن سن وی از چهل سال کمتر نباشد؛

۳- از طرف محکمه به ارتکاب جرايم ضد بشری، جنايت و يا حرمان از حقوق مدنی محکوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

شوی نه وي؛

هېڅ شخص نشي کولای له دوو دورو زيات د جمهور رئيس په حيث وټاکل شي.

په دې ماده کې راغلی حکم د جمهور رئيس د مرستيالانو په برخه کې هم تطبيقېږي.

دري شپيتمه ماده :

جمهور رئيس د کار تر پيل د مخه، د ځانګړې کړنلارې سره سم، چې د قانون له لياري تنظيمېږي، دا لاندې لوړه يادوي:

بسم الله الرحمن الرحيم

"د لوی خدای (ﷻ) په نامه لوړه کوم چې د اسلام د سپېڅلي دين پيروي او ساتنه وکړم. د اساسي قانون او نورو قوانينو رعايت او د تطبيق څارنه وکړم.

د افغانستان د خپلواکۍ، ملي واکمنۍ، ځمکنۍ بشپړتيا ساتنه او د افغانستان د خلکو حقوق او ګټې خوندي کړم او د لوی خدای (ج) له دربار څخه د مرستې په غوښتلو او د ملت په ملاتړ د افغانستان د خلکو د پرمختګ او هوساينې په لاره

نشده باشد؛

هيچ شخص نمی تواند بيش از دو دوره به حيث رئيس جمهور انتخاب گردد.

حکم مندرج اين ماده در مورد معاونين رئيس جمهور نيز تطبيق می گردد.

مادۀ شصت و سوم:

رئيس جمهور قبل از تصدی وظيفه، مطابق به طرز العمل خاص که توسط قانون تنظيم ميگردد، حلف آتی را به جا می آورد:

بسم الله الرحمن الرحيم

"به نام خداوند بزرگ (ﷻ) سوگند ياد می کنم که دين مقدس اسلام را اطاعت و از آن حمايت کنم. قانون اساسی و ساير قوانين را رعايت و از تطبيق آن مواظبت نمايم.

از استقلال، حاکميت ملی و تماميت ارضی افغانستان حراست و حقوق و منافع مردم افغانستان را حفاظت کنم و با استعانت از بارگاه پروردگار متعال و پشتيبانی ملت، مساعی خود را در راه سعادت و ترقی مردم

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې خپلې هڅې جارې وساتم."

څلور شپیتمه ماده:
جمهور رئیس لاندې واکونه او وظیفې لري:

۱- د اساسي قانون د اجرأ څارل؛

۲- د ملي شورى په تصويب د هېواد د سياست د اساسي کرښو ټاکل؛

۳- د افغانستان د وسله والو ځواکونو ستر مشرتوب؛

۴- د ملي شورى په تاييد دجګړې او متارکې اعلانول؛

۵- د ځمکنۍ بشپړتيا او د خپلواکۍ د ساتنې د دفاع په حالت کې د لازم تصميم نيول؛

۶- د ملي شورى په تاييد له افغانستان څخه بهر ته د وسله والو ځواکونو د ټولګيو لېږل؛

۷- ددې اساسي قانون په (نهه شپيتمه) ماده کې له راغلي حالت پرته، دلويې جرګې راغوښتل؛

۸- د ملي شورى په تاييد د اضطراري حالت اعلان او دهغه پای ته رسول؛

افغانستان بکار برم."

مادهٔ شصت و چهارم:
رئیس جمهور دارای صلاحیتها و وظایف ذیل می باشد:

۱- مراقبت از اجرای قانون اساسی؛

۲- تعیین خطوط اساسی سیاست کشور به تصویب شورای ملی؛

۳- قیادت اعلای قوای مسلح افغانستان؛

۴- اعلان حرب و متارکه به تائید شورای ملی؛

۵- اتخاذ تصمیم لازم در حالت دفاع از تمامیت ارضی و حفظ استقلال؛

۶- فرستادن قطعات قوای مسلح به خارج افغانستان به تائید شورای ملی؛

۷- دایر نمودن لویه جرگه به استثنای حالت مندرج مادهٔ شصت و نهم این قانون اساسی؛

۸- اعلان حالت اضطرار به تائید شورای ملی و خاتمه دادن به آن؛

(c) ketabton.com: The Digital Library

۹- د ملي شورى او لويې جرگې د غونډو پرانيستل؛

۹- افتتاح اجلاس شوراى ملى و لويه جرگه؛

۱۰- د جمهوري رياست د مرستيالانو د استعفى منل؛

۱۰- قبول استعفاى معاونين رياست جمهورى؛

۱۱- د ولسي جرگې په تاييد د وزيرانو، لوى ښارنوا ل، د مركزى بانک، د ملى امنيت او سرې مياشتې د رئيسانو ټاکل او د هغوى عزلول او د استعفى منل؛

۱۱- تعيين وزرا، لوى ثارنوال، رئيس بانک مركزى، رئيس امنيت ملى و رئيس سره مياشت به تائيد ولسى جرگه و عزل و قبول استعفاى آنها؛

۱۲- د ولسي جرگې په تاييد د سترې محكمې د رئيس او غړيو ټاکل؛

۱۲- تعيين رئيس و اعضاى ستره محكمه به تائيد ولسى جرگه؛

۱۳- د قانون له حكمونو سره سم د قاضيانو، د وسله والو ځواكونو، پوليسو، د ملى امنيت د منصبدارانو او دلوړ رتبه مامورينو ټاکل، تقاعد وركول، د استعفى منل او عزلول؛

۱۳- تعيين، تقاعد، قبول استعفا و عزل قضات، صاحب منصبان قواى مسلح، پوليس و امنيت ملى و مامورين عالى رتبه مطابق به احكام قانون؛

۱۴- په بهرنيو هيوادونو او نړيوالو مؤسسو كې د افغانستان د سياسي نماينده گيو د مشرانو ټاکل؛

۱۴- تعيين سران نمايندگى هاى سياسى افغانستان نزد دول خارجى و مؤسسات بين المللى؛

۱۵- په افغانستان كې د بهرنيو سياسي نمايندهگانو د باورليكونو منل؛

۱۵- قبول اعتماد نامه هاى نمايندگان سياسى خارجى در افغانستان؛

۱۶- د قوانينو او تقنيني فرمانونو توشيح كول؛

۱۶- توشيح قوانين و فرامين تقنينى؛

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۷- د قانون له حکمونو سره سم د دولتونو ترمنځ د معاهدو د عقد لپاره د باورليکونو ورکول؛

۱۸- د قانون له حکمونو سره سم د جزاګانو تخفيف او بخښل؛

۱۹- د قانون له حکمونو سره سم د مډالونو، نښانونو او افتخاري لقبونو ورکول؛

۲۰- د هېواد د اداري سمون په منظور، د قانون له مخې، د کمېسيونونو جوړول؛

۲۱- په دې اساسي قانون کې نور راغلي واکونه او وظايف؛

پنځه شپيتمه ماده:
جمهور رئيس کولای شي په مهمو ملي، سياسي، ټولنيزو او يا اقتصادي چارو کې د افغانستان د خلکو ټولپوښتنې ته مراجعه وکړي.

ټولپوښتنه بايد د دې اساسي قانون د حکمونو مخالفه او د هغه د تعديل مستلزم نه وي.

شپږ شپيتمه ماده:
جمهور رئيس په دې اساسي قانون کې

۱۷- اعطای اعتبار نامه به غرض عقد معاهدات بين الدول مطابق به احکام قانون؛

۱۸- تخفيف و عفو مجازات مطابق به احکام قانون؛

۱۹- اعطای مدالها، نشانها و القاب افتخاری مطابق به احکام قانون؛

۲۰- تأسيس کميسيون ها به منظور بهبود ادارهٔ کشور مطابق به احکام قانون؛

۲۱- ساير صلاحيتها و وظايف مندرج اين قانون اساسی؛

مادهٔ شصت و پنجم:
رئيس جمهور می تواند در موضوعات مهم ملی، سياسی، اجتماعی و يا اقتصادی به آرای عمومی مردم افغانستان مراجعه نمايد.

مراجعه به آرای عمومی نبايد مناقض احکام اين قانون اساسی ويا مستلزم تعديل آن باشد.

مادهٔ شصت و ششم:
رئيس جمهور در اعمال

(c) ketabton.com: The Digital Library

د راغلو واکونو د عملي کولو په برخه کې د افغانستان د خلکو لوړ مصلحتونه په پام کې نيسي.

صلاحيتهای مندرج اين قانون اساسی، مصالح عليای مردم افغانستان را رعايت می کند.

جمهور رئيس نشي کولای چې د قانون له حکمه پرته دولتي ملکيتونه او شتمنۍ وپلوري او يا يې وبخښي.

رئيس جمهور نمی تواند بدون حکم قانون ملکيت های دولتی را بفروشد يا اهدا کند.

جمهور رئيس نشي کولای د خپل کار په دوران کې له خپل مقام څخه په ژبنيو، سيمه‌ييزو، قومي، مذهبي او ګوندي ملحوظاتو ګټه واخلي.

رئيس جمهور نمی تواند در زمان تصدی وظيفه از مقام خود به ملحوظات لسانی، سمتی، قومی، مذهبی و حزبی استفاده نمايد.

اوه شپيتمه ماده:

د جمهور رئيس د استعفی، عزل، مړينې او يا په صعب العلاجه ناروغۍ د اخته کېدلو په صورت کې چې د وظيفې د اجرا مخه نيسي د جمهور رئيس لومړی مرستيال د جمهور رئيس واکونه او وظايف په غاړه اخلي.

مادۀ شصت و هفتم:

در صورت استعفا، عزل يا وفات رئيس جمهور و يا مريضی صعب العلاج که مانع اجراء وظيفه شود، معاون اول رئيس جمهور صلاحيتها و وظايف رئيس جمهور را به عهده می گيرد.

جمهور رئيس خپله استعفی په خپله ملی شوری ته اعلاموي.

رئيس جمهور استعفای خود را شخصاً به شورای ملی اعلام می نمايد.

د صعب العلاجه ناروغۍ تثبيت د هغه طبی هيئت له خوا کېږي چې ستره محکمه يې ټاکي.

تثبيت مريضی صعب العلاج توسط هيئت طبی با صلاحيت که از طرف ستره محکمه تعيين ميگردد صورت ميگيرد.

په داسې حالاتو کې د نوي جمهور

در اين حالات در خلال مدت سه

(c) ketabton.com: The Digital Library

رئيس د ټاکلو لپاره په درې مياشتو کې دننه ددې اساسي قانون د يوشپيتمې مادې له حکم سره سم انتخابات کېږي.

د جمهور رئيس لومړی مرستيال د لنډ مهاله جمهور رئيس په توګه، د وظيفې د ترسره کولو په موده کې لاندينۍ چارې نشي ترسره کولای:

۱- د اساسي قانون تعديل؛

۲- د وزيرانو عزل؛

۳- ټول پوښتنه؛

د جمهور رئيس مرستيالان ددې اساسي قانون له حکمونو سره سم کولای شي ځان جمهوري رياست ته کانديد کړي.

د جمهور رئيس په غياب کې د لومړي مرستيال وظايف د جمهور رئيس په واسطه ټاکل کېږي.

اته شپيتمه ماده :

که چېرې د جمهور رئيس يو مرستيال استعفی وکړي او يا مړ شي د هغه پرځای بل شخص د جمهور رئيس له خوا او د ولسی جرګې په تائيد ټاکل کېږي.

ماه انتخابات به منظور تعيين رئيس جمهور جديد طبق مادهٔ شصت و يکم اين قانون اساسی برگزار ميگردد.

معاون اول رئيس جمهور در زمان تصدی به حيث رئيس جمهور موقت امور ذيل را انجام داده نمی تواند:

۱- تعديل قانون اساسی؛

۲- عزل وزرا؛

۳- مراجعه به آرای عامه؛

معاونين رئيس جمهور می توانند مطابق به احکام اين قانون اساسی خود را به رياست جمهوری کانديد نمايند.

در صورت غياب رئيس جمهور، وظايف معاون اول توسط رئيس جمهور تعيين می گردد.

مادهٔ شصت و هشتم:

هرگاه يکی از معاونين رئيس جمهور استعفاء و يا وفات نمايد عوض وی شخص ديگری توسط رئيس جمهور به تائيد ولسی جرگه تعيين ميگردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د جمهـور رئـیس او د هغـه د لـومړي مرستیال د یوځـایي مړینـې په صورت کې په ترتیب سره دویم مرستیال، د مشرانو جرګې رئـیس د ولسـي جرګې رئیس د او د بهرنیو چارو وزیر یو په بل پسي ددې اساسي قـانـون د (اوه شپیتمې) مـادې لـه حکم سره سم د جمهور رئیس وظیفې په غاړه اخلي.

در صـورت وفـات همزمـان رئـیس جمهـور و معـاون اول وی، بالترتیـب معـاون دوم، رئـیس مشـرانو جرګـه، رئـیس ولـسی جـرګـه و وزیـر خـارجـه یکـی بعـد دیگـری مطـابق بـه حکـم مندرج مـادۀ شـصت و هفتم ایـن قـانون اساسـی وظـایف رئـیس جمهور را به عهده میګیرد.

نهه شپیتمه ماده :

جـمـهـور رئـیـس د ملـت او ولسـي جرګـې پـه وړانـدې ددې مـادې د احکامو مطابق مسؤل دی.

مادۀ شصت و نهم:

رئیس جمهـور در برابر ملت و ولسی جرګـه مطـابق بـه احکـام ایـن مـاده مسئول می باشد.

پـر جمـهور رئـیس د بشـري ضـد جرمونـو، ملـی خیانـت یـا جنایـت د ارتکـاب تـور لګـول د ولسـي جرګـې د ټولـو غړیـو د دریېمې برخـې لـه خـوا غوښـتل کېـدای شـي. کـه چېـرې داغوښتنه د ولسي جرګې د ټولو غړیو له دریو څخه د دوو برخو د رایو له خوا تاییـد شـي، ولسـي جرګـه د یـوې میاشتې دننه لویه جرګه دایروي.

اتهـام علیـه رئیس جمهـور بـه ارتکـاب جـرایم ضـد بشـری، خیانـت ملـی یـا جنـایت، از طـرف یـک ثلـث کـل اعضـای ولسـی جرګـه تقـاضـا شـده مـی توانـد. در صـورتیـکه ایـن تقـاضـا از طـرف دو ثلـث کـل آرای ولسـی جرګـه تـائید ګـردد، ولسـی جرګـه در خـلال مـدت یـک مـاه لویـه جرګه را دایر می نماید.

کـه لویـه جرګـه منسـوب شـوی اتهـام د ټولـو غړیـو لـه دریو څخه د دوو برخـو د رایـو پـه اکثریـت تصـویب کـړي، جمهـور رئیس لـه وظیفـې څخـه ګوښـه او موضـوع ځـانګړې محکمـې تـه سپارل کیږي. ځانګړې محکمه د ولسی

هـرګـاه لـویـه جـرګـه اتهـام منسوب را بـه اکثـریـت دو ثلـث آرای کـل اعضـا تصـویب نمایـد، رئـیس جمهـور از وظیفـه منفصل و موضوع بـه محکمۀ خـاص محـول میګـردد. محکمـۀ خـاص متشـکل اسـت از

(c) ketabton.com: The Digital Library

جرگې له دريو غړيو، دسترې محكمې له دريو غړيو چې لويه جرگه يې ټاكي او د مشرانو جرگې له رئيس څخه جوړيږي، دعوي د هغه شخص له خوا چې د لوې جرگې له خوا ټاكل كيږي، اقامه كيږي.

رئيس مشرانو جرگه، سه نفر از اعضای ولسی جرگه و سه نفر از اعضای ستره محكمه به تعيين لويه جرگه، اقامهٔ دعوی توسط شخصی كه از طرف لويه جرگه تعيين می گردد صورت ميگيرد.

په دې حالت كې د دې اساسي قانون په (اوه شپيتمه) ماده كې راغلي حكمونه تطبيقيږي.

در اين حالت احكام مندرج مادهٔ شصت و هفتم اين قانون اساسی تطبيق می گردد.

اويا يمه ماده :
د جمهور رئيس تنخوا او لگښتونه د قانون له لياري تنظيميږي.

مادهٔ هفتادم:
معاش و مصارف رئيس جمهور توسط قانون تنظيم می گردد.

جمهور رئيس د خدمت د دورې تر ختمېدو وروسته د عزل له حالته پرته د خپل ژوند په پاتې موده كې د جمهوري رياست د دورې له مالي حقوقو څخه د قانون له حكمونو سره سم، گټه اخلي.

رئيس جمهور بعد از ختم دوره خدمت، به استثنای حالت عزل، برای بقيه مدت حيات از حقوق مالی دوره رياست جمهوری مطابق به احكام قانون مستفيد می شود.

څلورم فصل
حكومت

فصل چهارم
حكومت

يواويايمه ماده:
حكومت له وزيرانو څخه جوړ دی چې د جمهور رئيس تر رياست لاندې كار كوي. د وزيرانو شمير او وظايف د قانون له لياري تنظيميږي.

مادهٔ هفتاد و يكم:
حكومت متشكل است از وزرا كه تحت رياست رئيس جمهور اجرای وظيفه می نمايند. تعداد وزرا و وظايف شان توسط قانون تنظيم می گردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوه اویایمه ماده :
څوک چې د وزیر په توګه ټاکل کیږي باید لاندیني شرطونه ولري:

۱- یوازې د افغانستان د تابعیت لرونکی وي.

که چیرې د کوم وزارت کاندید د بل هېواد تابعیت هم ولري ولسي جرګه د هغه د تائید یا رد ، صلاحیت لري؛

۲- لوړ تحصیلات، کاري تجربه او ښه شهرت ولري؛

۳- عمر یې تر پنځه دېرش کلونو لږ نه وي؛

۴- د محکمې له خوا د بشري ضد جرمونو او جنایت په ارتکاب او یا له مدني حقوقو څخه په محرومۍ محکوم شوی نه وي.

دري اویایمه ماده :
کېدای شي وزیران د ملي شوری له غړیو او یا له هغو د باندې وټاکل شي.

کله چې د ملي شورى غړى د وزير په توګه وټاکل شي، په شورى کې خپل غړيتوب له لاسه ورکوي او د هغه

مادهٔ هفتاد و دوم:
شخصی که به حیث وزیر تعیین می شود واجد شرایط ذیل می باشد:

۱- تنها حامل تابعیت افغانستان باشد.

هرگاه کاندید وزرات تابعیت کشور دیگری را نیز داشته باشد، ولسی جرگه صلاحیت تائید و یا رد آنرا دارد؛

۲- دارای تحصیلات عالی، تجربهٔ کاری و شهرت نیک باشد؛

۳- سن وی از سی و پنج سال کمتر نباشد؛

۴- از طرف محکمه به ارتکاب جرایم ضد بشری، جنایت و یا حرمان از حقوق مدنی محکوم نشده باشد.

مادهٔ هفتاد و سوم:
وزرا می توانند از اعضای شورای ملی یا خارج از آن تعیین شوند.

هرگاه عضو شورای ملی به حیث وزیر تعیین شود، عضویت خود را در شوری از دست میدهد و در عوض

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرځاي بل شخص د قانون له حکم سره سم ټاکل کیږی.

څلور اویایمه ماده :
وزیران د وظیفې له پیله مخکې د جمهور رئیس په وړاندې، لاندینۍ لوړه کوي:

بسم الله الرحمن الرحیم

"د لوی خدای (جل جلاله) په نامه لوړه کوم چې د اسلام د سپېڅلي دین د حکمونو حمایت، داساسي قانون او د افغانستان د نورو قوانینو رعایت، د اتباعو د حقوقو حفاظت د افغانستان د خپلواکۍ، ځمکنۍ بشپړتیا او د خلکو د ملي وحدت ساتنه وکړم او په خپلو ټولو اعمالو کې خدای (جل جلاله) حاضر ګڼم او خپلې راسپارل شوې وظیفې په ربښتینولۍ سرته رسوم."

پنځه اویایمه ماده :
حکومت لاندینۍ وظیفې لري:

۱- ددې اساسي قانون او نورو قوانینو د احکامو او د محکمو د قطعي پرېکړو عملي کول؛

۲- د خپلواکۍ ساتل، له ځمکنۍ بشپړتیا څخه دفاع او په نړیواله ټولنه کې د افغانستان د حیثیت او

وی شخص دیگری مطابق به حکم قانون تعیین میگردد.

مادهٔ هفتاد و چهارم:
وزرا قبل از تصدی وظیفه حلف آتی را به حضور رئیس جمهور، به جا می آورند:

بسم الله الرحمن الرحیم

"به نام خداوند بزرگ (جل جلاله) سوگند یاد می کنم که دین مقدس اسلام را حمایت، قانون اساسی و سایر قوانین افغانستان را رعایت، حقوق اتباع را حفاظت و از استقلال، تمامیت ارضی و وحدت ملی مردم افغانستان حراست کنم و در همه اعمال خود خداوند (جل جلاله) را حاضر دانسته، وظایف محوله را صادقانه انجام دهم."

مادهٔ هفتاد و پنجم:
حکومت دارای وظایف ذیل می باشد:

۱- تعمیل احکام این قانون اساسی و سایر قوانین و فیصله های قطعی محاکم؛

۲- حفظ استقلال، دفاع از تمامیت ارضی و صیانت منافع و حیثیت افغانستان در جامعه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګټو ساتل؛

۳- د عامه نظم او امن ټینګول او د هر راز اداري فساد له منځه وړل؛

۴- د بودجې ترتیبول، د دولت د مالي وضعې تنظیمول او دعامه شتمنۍ ساتل؛

۵- دټولنیزو، فرهنګي، اقتصادي او تکنالوژیکي پرمختیایي پروګرامونو طرح او تطبیق؛

۶- ملي شورى ته د مالي کال په پای کې د سرته رسیدلوچارو او د نوي مالي کا ل د مهمو پروګرامونو په باب ګزارش ورکول؛

۷- د هغو نورو وظیفو ترسره کول چې ددې اساسي قانون او نورو قوانینو له مخي د حکومت له وظیفو څخه ګڼل شویدي.

شپږ اویایمه ماده :
حکومت د هېواد د سیاست د اساسي کرښو د تطبیق او دخپلو وظیفو د تنظیمولو لپاره مقررات وضع او تصویبوي. دا مقررات باید د هیڅ قانون له نص یا روح سره مناقض نه وي.

بین المللی؛

۳- تأمین نظم و امن عامه و از بین بردن هر نوع فساد اداری؛

۴- ترتیب بودجه، تنظیم وضع مالی دولت و حفاظت دارایی عامه؛

۵- طرح و تطبیق پروگرام های انکشافی اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و تکنالوژیکی؛

۶- ارائه گزارش به شورای ملی در ختم سال مالی درباره امور انجام شده و پروگرام های عمدهٔ سال مالی جدید ؛

۷- انجام سایر وظایفی که به موجب این قانون اساسی و قوانین دیگر از وظایف حکومت دانسته شده است.

مادهٔ هفتاد و ششم:
حکومت برای تطبیق خطوط اساسی سیاست کشور و تنظیم وظایف خود مقررات وضع و تصویب می کند. این مقررات باید مناقض نص یا روح هیچ قانون نباشد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوه اویایمه ماده :
وزیران خپل وظایف د اداري واحدونو د آمرینو په توگه په هغو حدودوکې چې دا اساسي قانون او نور قوانین یې ټاکي، سرته رسوي.

وزیران له خپلو ټاکلو وظایفو څخه د جمهور رئیس او ولسي جرگې په وړاندې مسئولیت لري.

اته اویایمه ماده:
که چېرې وزیر په بشري ضد جرمونو، ملي خیانت او یا په نورو جرمونو متهم شي، موضوع ددې اساسي قانون د (یو سلو څلور دېرشمې) مادې په رعایت ځانگړې محکمې ته سپارل کېږي.

نهه اویایمه ماده :
حکومت کولای شي د ولسي جرگې د تعطیل په حالت کې له بودجې او مالي چارو پرته، د بیړنۍ اړتیا پر اساس تقنیني فرمانونه ترتیب کړي.

تقنیني فرمانونه د جمهور رئیس تر توشیح وروسته د قانون حکم پیدا کوي. تقنیني فرمانونه باید د ملي شورى د لومړۍ غونډې ترجوړېدو وروسته د دېرشو ورځو په اوږدو کې

مادۀ هفتاد و هفتم:
وزرا وظایف خود را به حیث آمرین واحدهای اداری در داخل حدودی که این قانون اساسی و سایر قوانین تعیین می کند ، اجرا می نمایند .

وزرا از وظایف مشخصۀ خود نزد رئیس جمهور و ولسی جرگه مسئولیت دارند .

مادۀ هفتاد و هشتم:
هرگاه وزیر به ارتکاب جرایم ضد بشری، خیانت ملی و یا سایر جرایم متهم گردد ، قضیه با رعایت مادۀ یکصد و سی و چهارم این قانون اساسی به محکمۀ خاص محول میگردد .

مادۀ هفتاد و نهم:
حکومت می تواند در حالت تعطیل ولسی جرگه در صورت ضرورت عاجل، به استثنای امور مربوط به بودجه و امور مالی، فرامین تقنینی را ترتیب کند .

فرامین تقنینی بعد از توشیح رئیس جمهور حکم قانون را حایز می شود . فرامین تقنینی باید در خلا ل سی روز از تاریخ انعقاد نخستین جلسۀ شورای ملی به آن تقدیم شود و در

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغې ته ورانديږ شي او که د ملي شورى له خوا رد شي، اعتبار نه لري.

صورتى كه از طرف شوراى ملى رد شود، از اعتبار ساقط ميگردد.

اتيايمه ماده:
وزيران نشي کولای د خپل کار په دوران کې له خپل مقام څخه په ژبنيو، سيمه ييزو، قومي، مذهبي او گوندي ملحوظاتو گټه واخلي.

مادۀ هشتادم:
وزرا نمى توانند در زمان تصدى وظيفه از مقام خود به ملحوظات لسانى، سمتى، قومى، مذهبى و حزبى استفاده نمايند.

پنځم فصل
ملي شورى

فصل پنجم
شوراى ملى

يواتيايمه ماده :
د افغانستان د اسلامي جمهوري دولت ملي شورى د ستر تقنيني اورگان په توگه د افغانستان د خلکو د ارادې ښکارندويه ده او د ټول ملت نمايندگي کوي.

مادۀ هشتاد ويكم:
شوراى ملى دولت جمهورى اسلامى افغانستان به حيث عالى ترين ارگان تقنينى مظهر ارادۀ مردم آن است و از قاطبۀ ملت نمايندگى مى كند.

د شورى هر غړي درايې د څرگندونې په وخت کې، د افغانستان د خلکو عمومي مصلحتونه او ستري گټې د خپل قضاوت محور ټاکي.

هر عضو شورى در موقع اظهار راى، مصالح عمومى و منافع علياى مردم افغانستان را مدار قضاوت قرار مى دهد.

دوه اتيايمه ماده :
ملي شورى له دوو مجلسونو: ولسي جرگې او مشرانو جرگې څخه جوړه ده.

مادۀ هشتاد و دوم :
شوراى ملى متشكل از دو مجلس: ولسى جرگه و مشرانو جرگه مى باشد.

هيڅوک نشي کولای په يوه وخت کې د دواړو مجلسونو غړی وي.

هيچ شخص نمى تواند در يک وقت عضو هر دو مجلس باشد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دري اتيايمه ماده:

د ولسي جرگې غړي د خلکو د آزادو، عمومي، پټو او مستقيمو انتخاباتو له لارې انتخابېږي.

د ولسي جرگې د کار دوره د پنځم کال د چنگاښ په لومړۍ نېټه د انتخاباتو د نتيجو د اعلان څخه وروسته پای ته رسېږي او نوې شوری په کار پيل کوي.

د ولسي جرگې د دورې ترختمېدو د مخه له دېرشو څخه ترشپيتو ورځو پورې موده کې د ولسي جرگې د غړيو انتخابات کېږي.

د ولسي جرگې د غړيو شمير د هرې حوزې د نفوسو د شمېر په تناسب زيات نه زيات تر (۲۵۰) کسانو پورې دی.

انتخاباتي حوزې او ورسره نور مربوط مسايل د انتخاباتو په قانون کې ټاکل کېږي.

د انتخاباتو په قانون کې بايد داسې تدبيرونه ونيول شي چې انتخاباتي نظام د افغانستان د ټولو خلکو لپاره عمومي او عادلانه استازيتوب تأمين کړي او د نفوسو په تناسب دې له هر ولايت څخه په اوسط ډول لږ تر لږه دوه

مادۀ هشتاد سوم:

اعضای ولسی جرگه توسط مردم از طريق انتخابات آزاد، عمومی، سری و مستقيم انتخاب می گردند.

دوره کار ولسی جرگه به تاريخ اول سرطان سال پنجم، بعد از اعلان نتايج انتخابات به پايان می رسد و شورای جديد به کار آغاز می نمايد.

انتخابات اعضای ولسی جرگه در خلال مدت سی الی شصت روز قبل از پايان دوره ولسی جرگه برگزار می گردد.

تعداد اعضای ولسی جرگه به تناسب نفوس هر حوزه حداکثر دو صدو پنجاه نفر می باشد.

حوزه های انتخاباتی و ساير مسايل مربوط به آن در قانون انتخابات تعيين می گردد.

در قانون انتخابات بايد تدابيری اتخاذ گردد که نظام انتخاباتی، نمايندگی عمومی و عادلانه را برای تمام مردم کشور تأمين نمايد و به تناسب نفوس از هر ولايت طور اوسط

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښځینه وکیلې په ولسي جرگه کې غړیتوب ترلاسه کړي.

حداقل دو وکیل زن در ولسی جرگه عضویت یابد.

ځلور اتیایمه ماده :
د مشرانو جرگې غړي په لاندې ډول انتخاب او ټاکل کېږي:

مادهٔ هشتاد و چهارم:
اعضای مشرانو جرگه به ترتیب ذیل انتخاب و تعیین می شوند:

۱- د هرې ولایتي جرگې له غړیو څخه یوتن د مربوطې جرگې په انتخاب، د څلورو کلونو لپاره ؛

۱- از جمله اعضای شورای هر ولایت، یک نفر به انتخاب شورای مربوط برای مدت چهار سال؛

۲- د هر ولایت د ولسوالیو د جرگو له غړیو څخه یو تن، د مربوطو جرگو په انتخاب، د دریو کلونو لپاره؛

۲- از جملهٔ اعضای شورا های ولسوالیهای هر ولایت، یک نفر به انتخاب شوراهای مربوط برای مدت سه سال؛

۳- پاتې دریمه برخه غړي دمعلولینو او معیوبینو د دوو تنو او کوچیانو د دوو تنو استازیو په گډون د هېواد له خبیرو او تجربه لرونکو کسانو څخه د پنځو کلونو لپاره د جمهور رئیس له خوا ټاکل کېږي.

۳- یک ثلث باقی مانده از جملهٔ شخصیت های خبیر و با تجربه به شمول دو نفر از نمایندگان معلولین و معیوبین و دو نفر نمایندگان کوچی ها به تعیین رئیس جمهور برای مدت پنج سال.

جمهور رئیس له دې اشخاصو څخه په سلوکې پنځوس ښځې ټاکي.

رئیس جمهور تعداد پنجاه فیصد از این اشخاص را از بین زنان تعیین می نماید.

هغه شخص چې د مشرانو جرگې د غړي په توگه انتخابېږي په مربوطه جرگه کې خپل غړیتوب له لاسه ورکوي او د ده پرځای د قانون له حکمونو سره

شخصی که به حیث عضو مشرانو جرگه انتخاب می شود ، عضویت خود را در شورای مربوطه از دست داده، به عوض او شخص دیگری مطابق به

(c) ketabton.com: The Digital Library

سم بل شخص ټاکل کېږي.

پنځه اتيايمه ماده :
هغه څوک چې د ملي شورى غړيتوب ته کانديد يا ټاکل کېږي، د ټاکونکو پر شرطونو سربيره، دا لاندې صفتونه هم ولري:

۱- د افغانستان تبعه وي يا لږ تر لږه د کانديديدو يا تعيين تر نېټې لس کاله پخوا يې د افغانستان د دولت تابعيت ترلاسه کړى وي؛

۲- د محکمې له خوا د بشري ضد جرمونو، او جنايت په ارتکاب او يا له مدني حقوقو څخه په محرومۍ محکوم شوى نه وي؛

۳- د ولسي جرگې غړيو د کانديديدو په ورځ د عمر پنځه ويشت کاله او د مشرانو جرگې غړيو د کانديديدو يا ټاکني په ورځ د عمر پنځه دېرش کاله بشپړ کړي وي.

شپږ اتيايمه ماده :
د ملي شورى د غړيو انتخاباتي وثيقې، د انتخاباتو د څارنې د خپلواک کمېسيون له خوا د قانون له حکمونو سره سم څېړل کېږي.

احکام قانون تعيين ميگردد.

مادۀ هشتاد و پنجم:
شخصى که به عضويت شوراى ملى کانديد يا تعيين مى شود، علاوه بر تکميل شرايط انتخاب کنندگان واجد اوصاف ذيل مى باشد:

۱- تبعۀ افغانستان بوده يا حداقل ده سال قبل از تاريخ کانديد يا تعيين شدن تابعيت دولت افغانستان را کسب کرده باشد؛

۲- از طرف محکمه به ارتکاب جرايم ضد بشرى، جنايت و يا حرمان از حقوق مدنى محکوم نشده باشد؛

۳- اعضاى ولسى جرگه سن بيست و پنج سالگى را در روز کانديد شدن و اعضاى مشرانو جرگه سن سى و پنج سالگى را در روز کانديد يا تعيين شدن تکميل کرده باشند.

مادۀ هشتاد و ششم:
وثايق انتخاباتى اعضاى شوراى ملى توسط کميسيون مستقل انتخابات مطابق به احکام قانون تدقيق مى گردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوه اتيايمه ماده :

د ملي شورى له دواړو جرګو څخه هره يوه دکار د دورې په پيل کې له خپلو غړيو څخه يو تن د رئيس په توګه د يوې تقنينـي دورې لپاره، دوه تنه د لومړي نايب او دويم نايب او دوه تنه د منشي او د منشي د نايب په توګه، د يوکال لپاره انتخابوي.

دا اشخاص د ولسي جرګې او مشرانو جرګې اداري هيئت جوړوي.

د اداري هيئت وظيفې د هرې جرګې د داخلي وظايفو په اصولو کې ټاکلي کېږي.

اته اتيايمه ماده:

د ملي شورى له، دواړو جرګو څخه هره يوه د بحث وړ موضوعاتو د کتنې لپاره د داخلي وظايفو د اصولو له مخې کمېسيونونه جوړوي.

نهه اتيايمه ماده :

ولسي جرګه واک لري د غړيو د دريمې برخې په پيشنهاد، د حکومت د اعمالو د څيړنې او کتنې لپاره، يو ځانګړى کمېسيون وټاکي.

ددې کمېسيون جوړښت او کړنلاره د ولسي جرګې د داخلي وظايفو په اصولو کې تنظيمېږي.

مادۀ هشتاد و هفتم :

هر يک از دو مجلس شوراى ملى، در آغاز دورۀ کار، يک نفر از اعضاى خود را به حيث رئيس براى يک دوره تقنينيه و دو نفر را به حيث نايب اول و نايب دوم و دو نفر را به حيث منشى و نايب منشى براى مدت يکسال انتخاب مى کند.

اين اشخاص هيئت ادارى ولسى جرګه و مشرانو جرګه را تشکيل مى دهند.

وظايف هيئت ادارى در اصول وظايف داخلى هر مجلس تعيين مى شود.

مادۀ هشتاد و هشتم:

هر يکى از دو مجلس شوراى ملى براى مطالعه موضوعات مورد بحث، بر طبق اصول وظايف داخلى، کميسيون ها تشکيل مى دهد.

مادۀ هشتاد و نهم:

ولسى جرګه صلاحيت د ارد به پيشنهاد يک ثلث اعضا، جهت بررسى و مطالعۀ اعمال حکومت، کميسيون خاص تعيين نمايد.

ترکيب و طرز العمل اين کميسيون در اصول وظايف داخلى ولسى جرګه تنظيم مى ګردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نوي يمه ماده :
ملـــي شـــوری دا لانـــدې واکـــونه لـري:

۱- د قوانينـــو او تقنينـــي فرمـــانونو تصويب، تعديل يا لغو کول؛

۲- د ټولنيزو، فرهنگي، اقتصادي او تـکـنـالـوژيـکـــي پرمختيـــايي پروگرامونو تصويب؛

۳- د دولتـي بـودجې تصويب او د پـور اخيستو يا ورکولو اجازه؛

۴- د اداري واحـدونو منځتـه راوړل، تعديل او يا لغو کول؛

۵- د دولـــتونو تـرمنځ د تړونونـو او بين المللي ميثاقونو تصديق او يا لـه هغو څخه د افغانستان بيلول؛

۶- پـه دي اساسـي قـانون کـې نـور مندرج واکونه.

مادهٔ نودم:
شـــورای مـلـی دارای صلاحيتهـــای ذيـل ميبـاشد:

۱- تصويب، تعديل يا لغو قوانين و يا فرامين تقنينی؛

۲- تـصويـــب پـروگرامهـــای انـــکشافی اجتمـــاعی، فرهنگـــی، اقتصادی وتکنالوژيکی؛

۳- تصويب بودجهٔ دولتی و اجازه اخذ يا اعطای قرضه؛

۴- ايجاد واحدهای اداری، تعديل و يا الغای آن؛

۵- تصديـــق معاهـــدات و ميـثاقهـای بـين المللـی يـا فسـخ الحاق افغانستان به آن؛

۶- سـاير صـلاحيتهای منـدرج ايـن قانون اساسی.

يونوي يمه ماده :
ولـسـي جرگــه لانـدې ځانگـــړي واکونه لري:

۱- لـــه هـــر يـــوه وزيـــر څخـــه د استيـضاح پـه برخـه کـې ددې اساسي قـانون د دوه نـوي يمې مـادې لـه حکم سره سم تصميم نيول؛

مادهٔ نود و يکم:
ولســـی جرگـــه دارای صـــلاحيتهای اختصاصی ذيل می باشد:

۱- اتـخـــاذ تصـــميم در مـــورد استيضاح از هـــر يک از وزرا مطابق بـه حکم مـــادهٔ نـــود و دوم ايـــن قانون اساسی؛

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲- د پرمختیایي پروګرامونو او دولتي بودجې په باب تصمیم نیول؛

۳- ددې اساسي قانون له حکمونو سره سم د مقررېو تایید یا ردول؛

دوه نوي یمه ماده :

ولسي جرګه د ټولو غړیو د شلو فیصدو په پیشنهاد کولای شي، له هر یوه وزیر څخه استیضاح وکړي.

که ورکړل شوې توضیح د قناعت وړ نه وي، ولسي جرګه د نه باور د رای موضوع څېړي.

په وزیر باندې د نه باور رایه باید صریحه، مستقیمه او پر پخو دلایلو ولاړه وي، دغه رایه د ولسي جرګې د ټولو غړیو د رایو په اکثریت صادرېږي.

دري نوي یمه ماده :

د ملي شورى د دواړو جرګو هر یو کمېسیون کولای شي له هر یوه وزیر څخه په ټاکلو موضوعاتو کې پوښتنې وکړي.

هغه څوک چې پوښتنه ترې شوې کولای شي شفاهي یا لیکلي ځواب ورکړي.

۲- اتخاذ تصمیم راجع به پروگرامهای انکشافی و بودجۀ دولتی؛

۳- تائید یا رد مقرریها مطابق به احکام این قانون اساسی؛

مادۀ نود و دوم:

ولسی جرگه به پیشنهاد بیست فیصد کل اعضا ، می تواند از هر یک از وزرا استیضاح به عمل آورد .

هرگاه توضیح ارائه شده قناعت بخش نباشد ، ولسی جرگه موضوع رای عدم اعتماد را بررسی می کند .

رای عدم اعتماد از وزیر باید صریح، مستقیم و بر اساس دلایل مؤجه باشد . این رای به اکثریت ارای کل اعضای ولسی جرگه صادر میگردد .

مادۀ نود و سوم:

هر یک از کمیسیونهای هر دو مجلس شورای ملی می تواند از هر یک از وزرا در موضوعا ت معین سوال نماید .

شخصی که از او سوال به عمل آمده، می تواند جواب شفاهی یا تحریری بدهد .

(c) ketabton.com: The Digital Library

ثلور نوي يمه ماده :

قانون هغه مصوبه ده چې د ملي شورى د دواړو جرګو له خوا تصويب او د جمهور رئيس له خوا توشيح شوې وي، مګر دا چې په دې اساسي قانون کې بل ډول څرګنده شوې وي.

که جمهور رئيس د ملي شورى له مصوبې سره موافقه ونه لري کولاى شي چې د وړاندې کېدو تر نېټې وروسته يې په پنځلسو ورځو کې د دلايلو له ښوولو سره ملي شورى ته مسترده کړي. ددې وخت په تېرېدو او يا دا چې ولسي جرګه يو ځل بيا هغه د ټولو غړيو له دريوو برخو څخه په دوو برخو رايو تصويب کړي، مصوبه توشيح شوې ګڼله کېږي او نافذ يږي.

پنځه نوي يمه ماده :

د قانون د طرحې پيشنهاد د حکومت يا دشورى د غړيو او دقضايي چارو د تنظيم په برخه کې د سترې محکمې له خوا د حکومت له لياري وړاندې کېداى شي.

د بودجې او مالي چارو په برخه کې د قانون د طرحې پيشنهاد يوازې د حکومت له خوا کېږي.

مادهٔ نود و چهارم :

قانون عبارت است از مصوبه هر دو مجلس شوراى ملى که به توشيح رئيس جمهور رسيده باشد، مگر اينکه در اين قانون اساسى طور ديگرى تصريح گرديده باشد.

در صورتيکه رئيس جمهور با مصوبهٔ شوراى ملى موافقه نداشته باشد مى تواند آنرا در ظرف پانزده روز از تاريخ تقديم با ذکر دلايل به ولسى جرگه مسترد نمايد. با سپرى شدن اين مدت و يا در صورتى که ولسى جرگه آنرا مجدداً با دو ثلث آراى کل اعضا تصويب نمايد، مصوبه توشيح شده محسوب و نافذ ميگردد.

مادهٔ نود وپنجم:

پيشنهاد طرح قانون از طرف حکومت يا اعضاى شورى و در ساحه تنظيم امور قضايى از طرف ستره محکمه توسط حکومت صورت گرفته مى تواند.

پيشنهاد طرح قانون در مورد بودجه و امور مالى صرف از طرف حکومت صورت ميگيرد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپږ نوي يمه ماده :

که د قانون د طرحې پيشنهاد پر دولت د نوي تکليف يا د عايداتو د لږولو لرونکى وي، په دې شرط د کار په فهرست کې نيول کېږي چې د پيشنهاد په متن کې د جبرانولو مدرک هم پيشبيني شوى وي.

مادۀ نود و ششم:

هرگاه پيشنهاد طرح قانون حاوی تکليف جديد يا تنقيص در عايدات دولت باشد ، به شرطی در فهرست کار داخل می شود که در متن پيشنهاد ، مدرک جبران نيز پيش بينی شده باشد .

اوه نوي يمه ماده :

د حکومت له خوا د قانون د طرحې پيشنهاد لومړى ولسي جرگې ته وړاندې کېږي.

مادۀ نود و هفتم:

پيشنهاد طرح قانون از طرف حکومت نخست به ولسی جرگه تقديم می گردد .

ولسي جرگه د بودجې او مالي چارو په شمول د قانون د طرحې پيشنهاد او د پور اخيستو او يا ورکولو پيشنهاد له بحث وروسته ديو کل په توگه تصويب يا ردوي.

ولسی جرگه پيشنهاد طرح قانون را ، به شمول بودجه و امور مالی و پيشنهاد اخذ و يا اعطای قرضه را ، بعد از بحث به صورت يک کل تصويب يا رد می کند .

ولسي جرگه نشي کولاى وړاندې شوې طرح تر يوې مياشتې زيات وځنډوي.

ولسی جرگه نمی تواند طرح پيشنهاد شده را بيش از يک ماه به تاخير اندازد .

ولسي جرگه د پيشنهاد شوي قانون طرح تر تصويب وروسته مشرانو جرگې ته سپاري.

ولسی جرگه طرح قانون پيشنهاد شده را بعد از تصويب به مشرانو جرگه می سپارد .

مشرانو جرگه د پنځلسو ورځو په اوږدو کې د هغه په باره کې تصميم نيسي.

مشرانو جرگه در ظرف پانزده روز در مورد آن تصميم اتخاذ می کند .

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملي شورى د دولت د هغو قوانينو، معاهدو او پرمختيايي پروگرامونو په باره کې تصميم نيولو ته لومړيتوب ورکوي چې د حکومت د وړانديز په بنسټ د عاجل غور غوښتنه کوي.

شورای ملی به اتخاذ تصميم در مورد طرح قوانين، معاهدات و پروگرامهای انکشافی دولت که به اساس پيشنهاد حکومت ايجاب رسيدگی عاجل را نمايد اولويت می دهد.

که چيرې د قانون د طرحې پيشنهاد له دواړو جرگو څخه ديوې د لسو غړيو له خوا وشي، پيشنهاد د نوموړې جرگې د يو پر پنځمې برخې غړيو تر تائيد وروسته د هماغې جرگې د کار په فهرست کې نيول کېږي.

هرگاه پيشنهاد طرح قانون از طرف ده نفر از اعضای يکی از دو مجلس صورت گيرد، بعد از تائيد يک پنجم اعضای مجلسی که پيشنهاد به آن ارائه شده است، در فهرست کار آن مجلس داخل ميگردد.

اته نوي يمه ماده :

د دولت بودجه او د حکومت پرمختيايي پروگرام د مشرانو جرگې له لياري ددې جرگې له مشورتي نظريې سره يوځای ولسي جرگې ته سپارل کېږي.

مادۀ نود و هشتم:

بودجۀ دولت و پروگرام انکشافی حکومت از طريق مشرانو جرگه توأم با نظريۀ مشورتی آن به ولسی جرگه تقديم می شود.

د ولسي جرگې تصميم د جمهور رئيس تر توشيح وروسته، مشرانو جرگې ته تر وړاندې کېدو پرته، نافذ گڼل کېږي.

تصميم ولسی جرگه بدون ارائه به مشرانو جرگه بعد از توشيح رئيس جمهور نافذ شمرده می شود.

که چېرې د ځينو عواملو له مخې د مالي کال تر پيل مخکې بودجه تصويب نشي، د نوې بودجې تر تصويب پورې، د تېر کال بودجه تطبيقېږي.

هرگاه نظر به عواملی تصويب بودجه قبل از آغاز سال مالی صورت نگيرد، تا تصويب بودجه جديد، بودجۀ سال گذشته تطبيق ميگردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

حکومت د مالي کا ل د ځلورمې ربعې په اوږدو کې د راتلونکي کال بودجه د روان کا ل د بودجې له اجمالي حساب سره ملي شورى ته وړاندې کوي . د تېر مالي کا ل د بودجې قطعي حساب د راتلونکي کا ل د شپږو میاشتو په موده کې د قانون له حکمونو سره سم ملي شورى ته وړاندې کېږي.

ولسي جرګه نشي کولای د بودجې تصويب له يوې مياشتې ځخه زيات او د هغه پور د اخيستو او ورکولو اجازه چې په بودجه کې شامل نه وي، تر پنځلس ورځو زيات وځنډوي.

که چېرې ولسي جرګه په دغه موده کې د پور د اخيستو او ورکولو د پيشنهاد په اړه تصميم ونه نيسي، پيشنهاد تصويب شوى ګڼل کېږي.

نهه نوي يمه ماده :

که چېرې د ملي شورى په اجلاس کې کلنۍ بودجه يا پرمختيايي پروګرام يا له عامه امنيت، دهېواد له ځپلواکۍ او ځمکنۍ بشپړتيا سره مربوطه موضوع تر خبرو لاندې وي، د شورى د اجلاس موده د هغې تر تصويب مخکې پاى ته نشي رسېدلاى.

حکومت در خلا ل ربع چهارم سال مالی، بودجۀ سال آينده را با حساب اجمالی بودجه سال جاری به شورای ملی تقديم می نمايد. حساب قطعی بودجه سال مالی قبل، در خلا ل مدت شش ماه سال آينده، مطابق به احکام قانون، به شورای ملی تقديم ميگردد.

ولسی جرگه نمی تواند تصويب بودجه را بيش از يکماه و اجازه اخذ و يا اعطای قرضه را که شامل بودجه نباشد، بيش از پانزده روز به تأخير اندازد.

هرگاه ولسی جرگه در اين مدت راجع به پيشنهاد اخذ و يا اعطای قرضه تصميم اتخاذ نکند، پيشنهاد تصويب شده محسوب ميگردد.

مادۀ نود و نهم:

در صورتی که در اجلاس شورای ملی، بودجه سالانه يا پروگرام انکشافی يا موضوع مربوط به امنيت عامه، تماميت ارضی و استقلال کشور مطرح باشد مدت اجلاس شوری قبل از تصويب آن خاتمه يافته نمی تواند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سلمه ماده:
کـه چېـرې د ېـوې جرگـې مصوبـه د بلې جرگې لـه خوا رد شي، د اختلاف د له منځه وړلو لپاره د دواړو جرگو د غړيو له خوا په برابر شمير گډ هيئت تاکل کېږي.

د هيئـت پريکـړه د جمهـور رئـيس تـر توشيح وروسته نافذه گڼل کېږي. که گډ هيئت ونه کړای شي د نظر اختلاف له منځه يوسي، تصويب رد شوي گڼل کېږي. په دې حالت کې ولسي جرگه کولای شي په خپله ورپسې غونډه کې هغه د خپلو ټولو غړيو له دريو څخه د دوو برخـو د رايـو پـه اکثريت تصويب کړي. دا تصويب بې له دې چې مشرانو جرگې ته وړاندې شي، د جمهور رئيس تر توشيح وروسته نافذ گڼل کېږي.

يو سلو يوومه ماده :
د ملي شورى هيڅ غړی د هغې رايې يا نظريې له امله چې د وظيفې د اجرا پـه وخـت کـې يـې څرگنـدوي، تـر عـدلي تعقيب لاندې نه نيول کېږي.

يوسلو دوه يمه ماده :
که د ملي شورى غړی په يوه جرم متهم شي، مسئول مـامور لـه موضـوع څخه هغې جرگې ته چې متهم يې غړی دی، خبر ورکـوي او متـهم تـر عـدلي تعقيب

مادۀ صدم:
هرگـاه مصـوبۀ يـک مجلـس از طـرف مجلـس ديگـر رد شـود ، بـرای حـل اخـتلاف هيئـت مخلـتط بـه تعـداد مسـاوی از اعضــای هــر دو مجلــس تشکيل می گردد.

فيصـله هيئـت بعـد از توشـيح رئـيس جمهــور، نافــذ شــمرده ميشــود. در صـورتيـکه هيئـت مخـتلط نتـوانـد اختلاف نـظـر را رفـع کـنـد ، مصـوبـه رد شــده بـه حساب مـی رود. در ايـن حالـت ولسـی جـرگـه مـی تـوانـد در جلســۀ بعـدی آنـرا بـا دو ثلـث آرای کـل اعضـا تصـويب کنـد. ايـن تصويـب بـدون ارائـه بـه مشرانــو جـرگـه بعد از توشيح رئيـس جمــهور نــافذ شمرده می شـــود.

مادۀ يکصد و يکم:
هيـچ عضـو شـورای ملی بـه علـت رای يـا نظريـه ای کـه در هنگـام اجـرای وظيفـه ابـراز مـی دارد مـورد تعقيـب عدلی قرار نمی گيرد.

مادۀ يکصد و دوم:
هرگـاه عضـو شـورای ملـی بـه جـرمی متهم شـود ، مامور مسئول از موضـوع بـه مجلسـی کـه مـتهم عضـو آن اسـت اطلاع مـی دهـد و مـتهم تحـت تعقيـب

(c) ketabton.com: The Digital Library

لاندې راتلای شي.

عدلی قرار گرفته می تواند.

د مشهود جرم په مورد کې، مسئول مامور کولای شي متهم د هغې جرگې له اجازې پرته چې دی يې غړی دی تر عدلي تعقيب لاندې راولي او وي نيسي.

در مورد جرم مشهود، مامور مسئول می تواند متهم را بدون اجازه مجلسی که او عضو آن می باشد تحت تعقيب عدلی قرار دهد و گرفتار نماید.

په دواړو حالاتو کې که عدلي تعقيب د قانون له مخې د توقيف ايجاب وکړي، مسئول مامور مکلف دی چې له موضوع څخه بې له ځنډه نوموړې جرگې ته خبر ورکړي او تصويب يې ترلاسه کړي.

در هر دو حالت، هرگاه تعقيب عدلی قانوناً توقيف را ايجاب کند، مامور مسئول مکلف است موضوع را بلا فاصله به اطلاع مجلس مربوط برساند وتصويب آنرا حاصل نمايد.

که اتهام د شورى د رخصتۍ په وخت کې رامنځ ته شي، د نيولو او توقيف اجازه د مربوطې جرگې له اداري هيئت څخه ترلاسه کېږي او موضوع د نوموړې جرگې لومړنۍ غونډې ته د تصميم نيولو لپاره وړاندې کېږي.

اگر اتهام در هنگام تعطيل شوری صورت بگيرد، اجازۀ گرفتاری يا توقيف از هيئت اداری مجلس مربوط حاصل می گردد و موضوع به نخستين جلسۀ مجلس مذکور جهت اخذ تصميم ارائه می شود.

يوسلو دريېمه ماده :

وزيران کولای شي د ملي شورى له دوو جرگو څخه د هرې يوې په غونډو کې گډون وکړي.

مادۀ يکصد وسوم:

وزرا می توانند در جلسات هر يک از دو مجلس شورای ملی اشتراک ورزند.

د ملي شورى هره جرگه کولای شي خپلې غونډې ته د وزيرانو د حاضريدو غوښتنه وکړي.

هر مجلس شورای ملی می تواند حضور وزرا را در جلسۀ خود مطالبه کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

يوسلو څلورمه ماده :
د ملي شورى دواړې جرګې په عين وخت کې، بېل بېل مجلسونه کوي.

د دواړو جرګو ګډې غونډې په لاندې حالاتو کې جوړېدلای شي:

۱- کله چې تقنينيه دوره يا کلنۍ غونډه د جمهور رئيس له خوا پرانيستل کېږي؛

۲- په هغه صورت کې چې جمهور رئيس يې ضروري تشخيص کړي؛

د ولسي جرګې رئيس د ملي شورى د ګډو غونډو مشري کوي.

مادۀ يکصدو چهارم:
هر دو مجلس شوراى ملى در وقت واحد به صورت جداگانه جلسه مى کنند.

جلسات هردو مجلس در موارد ذيل مى تواند به طور مشترک داير شود:

۱- در موقعى که دورۀ تقنينيه يا اجلاس سالانه از طرف رئيس جمهور افتتاح مى گردد؛

۲- در صورتيکه رئيس جمهور ضرورى تشخيص دهد؛

رئيس ولسى جرگه، از جلسات مشترک شوراى ملى رياست مى نمايد.

يوسلو پنځمه ماده :
د ملي شورى غونډې علني دي، مګر دا چې د مجلس رئيس يا لږ تر لږه د ملي شورى لس تنه غړي يې د سري توب پيشنهاد وکړي او جرګه دا پيشنهاد ومني.

هېڅوک نشي کولای چې په زور د ملي شورى ودانۍ ته ننوزي.

مادۀ يکصدوپنجم:
جلسات شوراى ملى علنى مى باشد مگر اينکه رئيس مجلس يا حد اقل ده نفر از اعضاى شوراى ملى، سرى بودن آنرا درخواست نمايند و مجلس اين درخوست را بپذيرد.

هيچ شخصى نمى تواند عنفاً به مقر شوراى ملى داخل شود.

يوسلو شپږمه ماده :
د ملي شورى د هر مجلس نصاب د

مادۀ يکصد و ششم:
نصاب هر يک از دو مجلس شوراى

(c) ketabton.com: The Digital Library

رايو د اخيستو په وخت کې د هرې جرگې د غړيو د اکثريت په حضور بشپړيږي او تصميمونه يې د حاضرو غړيو د رايو په اکثريت نيول کيږي، مگر په هغو مواردو کې چې دې اساسي قانون بل ډول تصريح کړې وي.

ملی، هنگام رای گیری با حضور اکثریت اعضا تکمیل می گردد و تصامیم آن با اکثریت آرای اعضای حاضر اتخاذ می شود، مگر در مواردی که این قانون اساسی طور دیگری تصریح نموده باشد.

يوسلو اوومه ماده :

ملي شوری په کال کې دوې عادي غونډې دايروي.

د ملي شوری د دواړو جرگو د غونډو د کار موده په کا ل کې نهه مياشتې ده. د اړتيا په وخت کې شوری کولای شي دا موده اوږده کړي.

د رخصتيو په ورځو کې د ملي شوری فوق العاده غونډې د جمهور رئيس په امر دايريدای شي.

مادۀ يکصد و هفتم:

شورای ملی در هر سال دو اجلاس عادی داير می کند.

مدت کار هر دو اجلاس شورای ملی، در هر سال نه ماه می باشد. در صورت ايجاب، شوری می تواند اين مدت را تمديد کند.

جلسات فوق العاده شورای ملی در ايام تعطيل به امر رئيس جمهور داير شده می تواند.

يوسلو اتمه ماده :

د ملي شوری د غړي د مړينې، استعفی، عزل او يا د داسي معلوليدو او معيوبيدو په صورت کې چې په دايمي توگه د وظيفي د اجراء خنډ شي، د پاتې تقنينيه دورې لپاره د نوي استازي تعيين د قانون له حکمونو سره سم ترسره کيږي.

مادۀ يکصد و هشتم:

در حالات وفات، استعفا و عزل عضو شورای ملی و يا معلوليت يا معيوبيتی که به طور دايم مانع اجرای وظيفه گردد، تعيين نماينده جديد برای مدت باقی مانده دورۀ تقنينيه، مطابق به احکام قانون صورت ميگيرد.

د ملي شوری د غړيو د حاضريدو يا نه راتلو سره مربوطې چارې د داخلي

امور مربوط به حضور و غياب اعضای شورای ملی در اصول وظايف

(c) ketabton.com: The Digital Library

وظايفو په اصولو کې تنظيمېږي.

يوسلو نهمه ماده :
د تقنينيه دورې په وروستني يوکال کې د انتخاباتو د قانون د بدلېدو پيشنهاد د ملي شورى د کار په فهرست کې نشي نيول کېدلای.

شپږم فصل
لويه جرگه

يوسلو لسمه ماده :
لويه جرگه د افغانستان د خلکو د ارادې تر ټولو ستر مظهر دى.

لويه جرگه:

۱- د ملي شورى له غړيو؛

۲- د ولايتونو او ولسواليو د جرگو له رئيسانو جوړېږي؛

وزيران، د سترې محکمې رئيس او غړي او لوي څارنوال کولای شي د لويې جرگې په غونډو کې بې له دې چې د رايې ورکولو حق ولري گډون وکړي.

يو سلو يوولسمه ماده:
لويه جرگه په لاندينيو حالاتو کې دايرېږي:

داخلی تنظيم می گردد.

مادۀ يکصد ونهم:
پيشنهاد تعديل قانون انتخابات، در يک سال اخير دورۀ تقنينيه در فهرست کار شورای ملی داخل شده نمی تواند.

فصل ششم
لويه جرگه

مادۀ يکصد و دهم:
لويه جرگه عالی ترين مظهر اراده مردم افغانستان می باشد.

لويه جرگه متشکل است از:

۱- اعضای شورای ملی؛

۲- رؤسای شوراهای ولايات و ولسواليها؛

وزرا، رئيس و اعضای ستره محکمه و لوی ثارنوال می توانند در جلسات لويه جرگه بدون حق رای اشتراک ورزند.

مادۀ يکصد و يازدهم:
لويه جرگه در حالات ذيل داير ميگردد:

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱- د هېـــواد دخپلـــواکۍ، ملـــي حاکميت، ځمکنۍ بشپړتيا او سترو مصلحتونو پورې د مربوطو چارو په باب تصميم نيول؛

۲- ددې اساســـــي قانـــــون د حکمونــو تعديل؛

۳- ددې اساســـي قـــانون د (نهـــه شـپيتمې) مـادې لـه مخـې د جمهـور رئيس محاکمه کول؛

يوسلو دولسمه ماده:
لـويـه جرگـه پـــه لومـړۍ غـونـډه کې، د غـړيو لـــه منځـه يـو تـن د رئيس، يو تـن د مـرســتيال او دوه تـــنه د منشـــي او نايـب منشـي پـــه تـــوگـــه ټاکـــي.

يو سلو ديار لسمه ماده :
د لـويــې جرگــې نصــاب د رايـــې اخيسـتو پـه وخـت کـې د غـړيـو پـه اکثريت سره بشپړېږي.

د لـويې جرگـې تصـميمونه، لـه هغـو مـواردو پرتـه چې په دې اساسي قـانون کې صريحاً ذکر شوي، د ټولو غړيو د رايو په اکثريت، نيول کېږي.

يوسلو څوار لسمه ماده :
د لويې جرگې بحثونـه علني دي، مگر

۱- اتـخـاذ تصميم در مورد مسايل مربـوط بــه اسـتقــلال، حاکميـت مـلـی، تمامیـت ارضـی و مصـالح عليای کشور؛

۲- تـعـديــــل احــــکام ايـــن قــانون اساسی؛

۳- محاکمۀ رئيس جمهور مطابق بـه حکـم مندرج مـادۀ شصـت و نهـم ايـن قانون اساسی؛

مادۀ يکصدو دوازدهم:
لــويـــه جرگـه در اولـيـن جلـسه، از ميان اعضا يک نفر را به حيث رئيـس و يـک نفـر را بـــه حيـث معـاون و دو نفر را به حيث منشی و نايب منشی انتخاب می کند.

مادۀ يکصد و سيزدهم:
نـصاب لـويـه جــرگــه هنگـام رای دهـی، بــا حضـور اکثـريـت اعضــا تـکمـيـل ميـگردد.

تـــصاميـم لـويـــه جـرگـــه، جــز در مـواردی کـه در اين قانون اســاســـی صريـحاً ذکـر گرديـــده، بــا اکثريت آرای کل اعضا اتخاذ ميگردد.

مادۀ يکصد و چهاردهم:
مباحثات لويه جرگه علنی می باشد

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا چې د غړيو څلورمه برخه يې د سريتوب غوښتنه وکړي او لويه جرگه دا غوښتنه ومني.

يوسلو پنځلسمه ماده :
د لويې جرگې د جريان په وخت کې ددې اساسي قانون (ديوسلويوومې) او (يوسلودويمې) مادې مندرج احکام د هغې د غړيو په باب تطبيقيږي.

اووم فصل
قضاء

يوسلو شپاړسمه ماده:
قضائيه قوه د افغانستان د اسلامي جمهوري دولت خپلواک رکن دی.

قضائيه قوه له يوې سترې محکمې، د استيناف له محکمو او ابتدائيه محکمو څخه جوړه ده چې تشکيلات او واکونه يې د قانون له لياري تنظيميږي.

ستره محکمه د ستر قضايي اورگان په توگه د افغانستان د اسلامي جمهوريت د قضائيه قوې په سرکې ځای لري.

يوسلو اوه لسمه ماده:
ستره محکمه نهه تنه غړي لري

مگر اينکه يک ربع اعضا سری بودن آنرا در خواست نمايند و لويه جرگه اين درخواست را بپذيرد.

ماه يکصد و پانزدهم:
در هنگام داير بودن لويه جرگه، احکام مندرج مواد يکصد و يکم و يکصد و دوم اين قانون اساسی، در مورد اعضای آن تطبيق ميگردد.

فصل هفتم
قضاء

مادۀ يکصد و شانزدهم:
قوۀ قضائيه رکن مستقل دولت جمهوری اسلامی افغانستان می باشد.

قوۀ قضائيه مرکب است از يک ستره محکمه، محاکم استيناف و محاکم ابتدائيه که تشکيلات و صلاحيت آنها توسط قانون تنظيم ميگردد.

ستره محکمه به حيث عاليترين ارگان قضايی در راس قوۀ قضائيه جمهوری اسلامی افغانستان قرار دارد.

مادۀ يکصد و هفدهم:
ستره محکمه مرکب است از نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې د جمهور رئيس له خوا د ولسي جرګې په تاييد او ددې اساسي قانون د (پنځوسمې) مادې د وروستۍ فقرې او د (يوسلو اتلسمې) مادې د حکمونو په رعايت، په پيل کې په دې ترتيب ټاکل کېږي:

عضو که از طرف رئيس جمهور با تائيد ولسی جرگه و با رعايت احکام مندرج فقرۀ آخر مادۀ پنجاهم و مادۀ يکصد و هجدهم اين قانون اساسی در آغاز به ترتيب ذيل تعيين ميگردند:

درې تنه د څلورو کلونو لپاره، درې تنه د اوو کلونو لپاره او درې تنه د لسو کلونو لپاره.

سه نفر برای مدت چهار سال، سه نفر برای مدت هفت سال و سه نفر برای مدت ده سال.

وروستۍ ټاکنې د لسو کلونو لپاره دي.

تعيينات بعدی برای مدت ده سال می باشد.

د غړيو ټاکل د دوهم ځل لپاره جواز نه لري.

تعيين اعضا برای بار دوم جواز ندارد.

جمهور رئيس د سترې محکمې يو غړی د سترې محکمې د رئيس په توګه ټاکي.

رئيس جمهور يکی از اعضا را به حيث رئيس ستره محکمه تعيين می کند.

د سترې محکمې غړي ددې اساسي قانون په (يوسلو اوه ويشتمې) مادې کې له راغلي حالت پرته، د خدمت د دورې تر پايه له خپلو وظيفو څخه نه عزلېږي.

اعضای ستره محکمه به استثنای حالت مندرج مادۀ يکصد و بيست و هفتم اين قانون اساسی، تا ختم دورۀ خدمت از وظايف شان عزل نمی شوند.

يوسلو اتلسمه ماده :

د سترې محکمې غړی بايد لاندېني شرايط ولري:

مادۀ يکصد و هجدهم:

عضو ستره محکمه واجد شرايط ذيل می باشد:

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱- د ټاکلو په وخت کې د رئیس او غړیو عمر تر څلویښتو کلو لږ نه وي؛

۲- د افغانستان تبعه وي؛

۳- په حقوقي یا فقهي علومو کې لوړې زده‌کړې او د افغانستان په قضایي نظام کې تخصص او کافي تجربه ولري؛

۴- د ښه سیرت او نیک شهرت لرونکی وي؛

۵- د محکمې له خوا د بشري ضد جرمونو او جنایت په ارتکاب او یا له مدني حقوقو څخه په محرومۍ محکوم شوی نه وي؛

۶- د وظیفې د تصدۍ په وخت کې په هیڅ سیاسي گوند کې غړیتوب ونه لري.

یوسلو نولسمه ماده :
د سترې محکمې غړي د وظیفي تر پیل مخکې، د جمهور رئیس په وړاندې دا لوړه کوي:

بسم الله الرحمن الرحیم

"د لوی خدای (جل جلاله) په نامه لوړه کوم چې د اسلام د سپېڅلي دین له احکامو، په دې اساسي قانون او

۱- سن رئیس و اعضا در حین تعیین از چهل سال کمتر نباشد ؛

۲- تبعهٔ افغانستان باشد ؛

۳- در علوم حقوقی و یا فقهی تحصیلات عالی و در نظام قضایی افغانستان تخصص و تجربهٔ کافی داشته باشد ؛

۴- دارای حسن سیرت و شهرت نیک باشد ؛

۵- از طرف محکمه به ارتکاب جرایم ضد بشری، جنایت و یا حرمان از حقوق مدنی محکوم نشده باشد ؛

۶- در حال تصدی وظیفه در هیچ حزب سیاسی عضویت نداشته باشد.

مادهٔ یکصد و نزدهم:
اعضای ستره محکمه قبل از اشغال وظیفه، حلف آتی را در حضور رئیس جمهور به جا می آورند:

بسم الله الرحمن الرحیم

"به نام خداوند بزرگ (جل جلاله) سوگند یاد می کنم که حق و عدالت را بر طبق احکام دین مقدس اسلام،

(c) ketabton.com: The Digital Library

نورو قوانينو کې له راغلو نصوصو سره سم حق او عدالت تأمين او د قضاء وظيفه په بشپړ امانت، صداقت او بې طرفۍ اجراء کړم."

يوسلو شلمه ماده :
د قضائيه قوی په صلاحيت کې په ټولو هغو دعوو غور شامل دی، چې د دولت په شمول د حقيقي يا حکمي اشخاصو له خوا د مدعي يا مدعي عليه په حيث د قانون له حکمونو سره سم د محکمې په وړاندې اقامه شي.

يوسلو يو ويشتمه ماده :
له اساسي قانون سره د قوانينو، تقنيني فرمانونو، بين الدول معاهدو او بين المللي ميثاقونو د مطابقت څېړل، د حکومت يا محاکمو په غوښتنه او د هغو تفسير د قانون له حکمونو سره سم د سترې محکمې صلاحيت دی.

يوسلو دوه ويشتمه ماده :
هېڅ قانون نشي کولای په هېڅ حال کې، کومه قضيه يا ساحه په څه ډول چې په دې فصل کې تحديد شوې د قضائيه قوې له صلاحيت څخه و باسي او بل مقام ته يې وسپاري.

دا حکم د هغو خاصو محکمو چې

نصوص اين قانون اساسی و ساير قوانين افغانستان تأمين نموده، وظيفه قضاء را با کمال امانت، صداقت و بی طرفی اجرا نمايم."

مادهٔ يکصد و بيستم:
صلاحيت قوه قضائيه شامل رسيدگی به تمام دعاويی است که از طرف اشخاص حقيقی يا حکمی، به شمول دولت، به حيث مدعی يا مدعی عليه در پيشگاه محکمه مطابق به احکام قانون اقامه شود.

مادهٔ يکصد و بيست و يکم:
بررسی مطابقت قوانين، فرامين تقنينی، معاهدات بين الدول و ميثاق های بين المللی با قانون اساسی و تفسير آنها بر اساس تقاضای حکومت و يا محاکم، مطابق به احکام قانون از صلاحيت ستره محکمه می باشد.

مادهٔ يکصد و بيست و دوم:
هيچ قانون نمی تواند در هيچ حالت، قضيه يا ساحه يی را از دايرهٔ صلاحيت قوهٔ قضائيه به نحوی که در اين فصل تحديد شده، خارج بسازد و به مقام ديگر تفويض کند.

اين حکم مانع تشکيل محاکم

(c) ketabton.com: The Digital Library

ددې اساسي قانون په (نهه شپيتمې، اته اويايمې او يوسلواوه ويشتمې) مادو کې راغلې او په مربوطو قضيو کې د نظامي محکمو د تشکيل مانع نه گرځي.

خاص مندرج مواد شصت و نهم، هفتاد و هشتم و یکصد و بیست و هفتم این قانون اساسی و محاکم عسکری در قضایای مربوط به آن نمیگردد.

د دې ډول محکمو تشکيل او صلاحيت د قانون له لياري تنظيمېږي.

تشکیل و صلاحیت این نوع محاکم توسط قانون تنظیم میگردد.

يوسلو در ويشتمه ماده :
ددې اساسي قانون د حکمونو په رعايت، د محکمو په تشکيل، صلاحيت او اجراآتو پورې مربوط قواعد او په قاضيانو پورې مربوطې چارې د قانون له لياري تنظيمېږي.

مادهٔ یکصد و بیست و سوم:
با رعایت احکام این قانون اساسی، قواعد مربوط به تشکیل، صلاحیت و اجراآت محاکم و امور مربوط به قضات توسط قانون تنظیم میگردد.

يوسلو ځلير ويشتمه ماده:
د قضائيه قوې د مامورينو او نورو اداري کارکوونکيو په برخه کې، د دولت د مامورينو او نورو اداري کار کوونکيو د مربوطو قوانينو حکمونه نافذ دي خو تقرر، انفکاک، ترفيع، تقاعد، مجازات او مکافات يې دسترې محکمې له خوا له قانون سره سم تر سره کېږي.

مادهٔ یکصد و بیست و چهارم:
در مورد مامورین و سایر کارکنان اداری قوهٔ قضائیه، احکام قوانین مربوط به مامورین و سایر کارکنان اداری دولت نافذ می باشد ولی تقرر، انفکاک، ترفیع، تقاعد، مجازات و مکافات شان توسط ستره محکمه مطابق به احکام قانون صورت میگیرد.

يوسلو پنځه ويشتمه ماده:
د قضائيه قوې بودجه د حکومت په مشوره دسترې محکمې له خوا ترتيبېږي او د دولت د بودجې د يوې

مادهٔ یکصد و بیست و پنجم:
بودجهٔ قوهٔ قضائیه به مشورهٔ حکومت از طرف ستره محکمه ترتیب گردیده، به حیث جزء بودجهٔ

(c) ketabton.com: The Digital Library

برخې په توګه د حکومت له خوا ملي شورئ ته وړاندې کېږي.

دولت، توسط حکومت به شورای ملی تقدیم می شود.

د قضائیه قوې د بودجې تطبیق د سترې محکمې صلاحیت دی.

تطبیق بودجهٔ قوهٔ قضائیه از صلاحیت ستره محکمه می باشد.

یوسلو شپږ ویشتمه ماده :

د سترې محکمې غړي، د خدمت د دورې تر پای ته رسېدو وروسته، د پاتې ژوند په موده کې د خدمت د دورې له مالي حقوقو څخه برخمن کېږي، په دې شرط چې په دولتي او سیاسي چارو بوخت نشي.

مادهٔ یکصد و بیست و ششم:

اعضای ستره محکمه بعد از ختم دورهٔ خدمت برای بقیه مدت حیات از حقوق مالی دورهٔ خدمت مستفید می شوند مشروط به اینکه به مشاغل دولتی و سیاسی اشتغال نورزند.

یو سلو اوه ویشتمه ماده:

که چېرې د ولسي جرګې تر درېیمې برخې زیات غړي، د سترې محکمې د رئیس یا غړیو محاکمه، د وظیفوي جرم یا د جنایت د ارتکاب د اتهام پر اساس وغواړي او ولسي جرګه دا غوښتنه د ټولو غړیو له دریو برخو څخه د دوو برخو په اکثریت تصویب کړي، متهم له وظیفې څخه عزل او موضوع خاصې محکمې ته سپارل کیږي.

مادهٔ یکصد و بیست و هفتم:

هرگاه بیش از یک ثلث اعضای ولسی جرگه، محاکمه رئیس یا عضو ستره محکمه را بر اساس اتهام به جرم ناشی از اجرای وظیفه یا ارتکاب جنایت تقاضا نمایند و ولسی جرگه این تقاضا را با اکثریت دو ثلث کل اعضا تصویب کند، متهم از وظیفه عزل و موضوع به محکمهٔ خاص محول میگردد.

د محکمې تشکیل او د محاکمې طرز العمل د قانون په وسیله تنظیمېږي.

تشکیل محکمه و طرز العمل محاکمه، توسط قانون تنظیم می گردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

يو سلو اته ويشتمه ماده :
د افغانستان په محکمو کې محاکمه په علني ډول دايرېږي او هر څوک حق لري د قانون له حکمونو سره سم په هغې کې ګډون وکړي.

محکمه کولای شي، په داسي حالاتو کې چې په قانون کې څرګند شوی يا د محاکمې سري توب ضروري وګڼل شي، سري غونډې دايرې کړي خو د حکم اعلان بايد علني وي.

يو سلو نهه ويشتمه ماده:
محکمه مکلفه ده د خپل صادر کړي حکم اسباب په فيصله کې ذکر کړي.

د محکمو د ټولو قطعي فيصلو عملي کول واجب دي خو د شخص د مرګ د حکم په حالت کې د جمهور رئيس منظوري شرط ده.

يوسلو دېرشمه ماده:
محکمې ترغور لاندې قضاياوو کې ددې اساسي قانون او نورو قوانينو حکمونه تطبيقوي.

که د غور لاندې قضاياوو له جملي څخه د کومې قضيې لپاره په اساسي قانون او نورو قوانينو کې حکم موجود نه وي، محکمه د حنفي فقهې د

مادهٔ يكصد و بيست و هشتم:
در محاكم افغانستان، محاكمه به صورت علنى داير مى گردد و هر شخص حق دارد با رعايت احكام قانون در آن حضور يابد.

محكمه مى تواند در حالاتى كه در قانون تصريح گرديده، يا سرى بودن محاكمه ضرورى تشخيص گردد، جلسات سرى داير كند ولى اعلام حكم بايد به هر حا ل علنى باشد.

مادهٔ يكصد و بيست و نهم:
محكمه مكلف است اسباب حكمى را كه صادر مى نمايد، در فيصله ذكر كند.

تمام فيصله هاى قطعى محاكم واجب التعميل است مگر در حالت حكم به مرگ شخص كه مشروط به منظورى رئيس جمهور مى باشد.

مادهٔ يكصد و سى ام:
محاكم در قضاياى مورد رسيدگى، احكام اين قانون اساسى و ساير قوانين را تطبيق مى كنند.

هرگاه براى قضيه يى از قضاياى مورد رسيدگى، در قانون اساسى و ساير قوانين حكمى موجود نباشد محاكم به پيروى از

(c) ketabton.com: The Digital Library

احــکامو لـه مخې او پـه هغـو حـدودو کــې دننــه چــې دې اساســي قانــون ټاکلي، قضيه پــه داسـي ډول حـل او فصل کوي چې عـدالـت پـه ډېـره ښـه توگه تأمين کړي.

احکام فقه حنفی و در داخل حدودی که ایـن قـانون اساسی وضـع نمـوده، قضـيه را بـه نحـوی حـل و فصـل مـی نمایند که عدالت را به بهترين وجه تأمين نمايد.

يوسلو يو دېرشمه ماده :

محکمې د اهل تشيع لپاره په شخصيه احوالـو پـورې مربوطـو قضـاياووکې د تشيع د مـذهب حکمونـه د قـانون لـه احکامو سره سم تطبيقوي.

مادۀ يکصدو سی و يکم:

محـاکـم برای اهل تشيع، در قضـايای مـربـوط بـه احـوال شخصيه، احکـام مذهب تشيع را مطابق به احکام قانون تطبيق می نمايند.

پــه نــورو دعــوو کـې هـم کـه پـه دې اساسـي قـانون يـا نـورو قـوانينـو کې حکم مـوجـود نـه وي، محکمې قضيه د دې مذهب له حکمونو سره سم حل او فصل کوي.

در سـايــر دعـاوی نيـز اگـر در ايـن قـانون اساسی و قـوانين ديگر حکمی موجـود نباشـد، محـاکم قضـيه را مطـابق بـه احکـام ايـن مـذهب حـل و فصل می نمايند.

يوسلو دوه دېرشمه ماده :

قـاضيــان د ســترې محکمــې پــه پيشــنهاد او د جمهــور رئــيس پــه مـنظورۍ ټاکل کېږي.

مادۀ يکصد و سی و دوم:

قـضــات بــه پيشـنهــاد سـتــره مـحـکمــه و منظـوری رئـيس جمهـور تعيين می گردند.

د قاضـيانو مقـرري، تبـديلي، ترفيـع مواخذه او د تقاعد پيشنهاد د قانون له حکمونـو سـره سـم د سـترې محکمـې صلاحيت دی.

تقــرر، تبــدل، تــرفيع، مؤاخـذه و پيشـنهاد تقاعـد قضـات مطـابق بـه احکــام قــانون از صــلاحيت ســتره محکمه می باشد.

سـتره محکمــه د اجرايــی او قضــايي چارو د ښه تنظيم او د لازمـو اصلاحاتو د تــأمين لپــاره، د قضــائيه قــوې،

ستره محکمه به منظـور تنظيم بهتـر امـور اجرايــی و قضايــی و تــأمين اصلاحات لازم، آمريت عمومی اداری

(c) ketabton.com: The Digital Library

عمومي اداري آمريت تأسيسوي.

يوسلو دري د پرشمه ماده :
کــه قاضـــي د جنايـــت پــه ارتـــکاب متهـم شـي، ستره محکمـه د قـانون لـه حکمونو سره سم د قاضي پر حالت غور کوي، که ستره محکمـه دده د دفـاع تر اوريـدو وروسـته اتهـام وارد وبـولي، جمهـور رئـيس تـه يې د عـزل پيشـنهاد کـوي د جمهـور رئـيس لـه منظـورۍ وروســته مــتهم قاضـــي لـــه وظيفـــې ثــــخه عـزل او د قـانون لـه حکمونـو سره سم جزا ورکول کيږي.

يوسلو څلور د پرشمه ماده:
دجـرمـونـــو کشـــف د پـوليـــس پـه وســيله او دجرمونـــو تحقيـــق او پـــه محکمـه کې پـر مـتهم بانـدې د دعـوا اقامـه دڅارنوالۍ لـه خوا ، د قـانون لـه احکامو سره سم کېږي.

څارنوالي د اجرائيه قوې برخـه ده او پـه خپلو اجراآتو کې استقلال لري.

د څـارنوالۍ تشـکيل، صـلاحيت او د اجراآتـــو څـرنګـوالـــي د قانـــون لـــه لـيـاري تـنظيـمېږي.

د وسله والو ځواکونو، پوليسو او دملي امنيت کارکوونکيو د وظيفوي جرمونو کشــف او تحقيــق د خـاص قـانون لــه

قوۀ قضائيه را تأسيس می نمايد .

مادۀ يکصد و سی و سوم:
هرگاه قاضی به ارتکاب جنايت مـتهم شود ، ستره محکمـه مطابق بـه احکـام قــانون بــه حالــت قاضـــی رســيد گی نمـوده، پـس از اسـتماع دفـاع او، در صورتيکه ستره محکمـه اتهـام را وارد بدانــد پيشــنهاد عــزلش را بــه رئــيس جمهور تقديم و با منظوری آن از طرف رئيس جمهور، قاضی مـتهم از وظيفـه معــزول و مطــابق بــه احکــام قــانون مجازات می شود .

مادۀ يکصد و سی چهارم:
کـــشـــف جـــرايم، توسـط پــوليس و تــحقيـــق جـــرايـــم و اقـــامـــۀ دعـــوا عـــليـــه متهـــم در مـحـکـمـــه، از طـــرف څـارنوالی مطـابق بـه احکـام قانون صورت ميگيرد .

څـــارنوالی جـــزء قـــوۀ اجرائيـــه و در اجـراآت خـود مسـتقل مـی باشد .

تــشـکيـــــل، صـــــلاحيت و طـــــرز فـعـالـــيت څـــارنـــوالـــی تـــوســط قــانون تنظيم ميگردد .

کشـــف و تحقيـــق جـــرايم وظيفـــوی منســـوبين قـــوای مســـلح، پـــوليس و مـوظفين امنيـت ملـی، توسـط قـانون

(c) ketabton.com: The Digital Library

لیارې تنظیمېږي.

یوسلو پنځه دېرشمه ماده:
که د دعوي لوری په هغه ژبه چې محاکمه پرې کېږي و نه پوهېږي، د قضیې پر موادو او اسنادو د اطلاع او په محکمه کې په خپله مورنۍ ژبه د خبروکولو حق دترجمان په وسیله ورته تأمینېږي.

اتم فصل
اداره

یوسلو شپږ دېرشمه ماده:
د افغانستان د اسلامي جمهوریت اداره د مرکزي اداري او محلي ادارو د واحدونو پر اساس له قانون سره سم تنظیمېږي.

مرکزي اداره پرځینو اداري واحدونو ویشل کېږي چې د هرې یوې په سرکې یو وزیر وي.

دمحلي اداري واحد ولایت دی. د ولایتونو او مربوطه ادارو شمیر، ساحه، برخي او تشکیلات د نفوسو دشمیر، ټولنیزې او اقتصادي وضعې او جغرافیایي موقعیت پر اساس دقانون له لیارې تنظیمېږي.

خاص تنظیم می گردد.

مادهٔ یکصد و سی و پنجم:
اگر طرف دعوا زبانی را که محاکمه توسط آن صورت می گیرد، نداند، حق اطلاع به مواد و اسناد قضیه و صحبت در محکمه به زبان مادری، توسط ترجمان برایش تأمین میگردد.

فصل هشتم
اداره

مادهٔ یکصدوسی وششم:
ادارهٔ جمهوری اسلامی افغانستان براساس واحدهای ادارهٔ مرکزی و ادارات محلی، طبق قانون، تنظیم میگردد.

ادارهٔ مرکزی به یک عده واحدهای اداری منقسم میگردد که در رأس هر کدام یک نفر وزیر قرار دارد.

واحد ادارهٔ محلی، ولایت است. تعداد، ساحه، اجزا و تشکیلات ولایات و ادارات مربوط، بر اساس تعداد نفوس، وضع اجتماعی و اقتصادی و موقعیت جغرافیایی توسط قانون تنظیم میگردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

يوسلو اوه د پرشمه ماده:
حکومت د مرکزيت د اصل په ساتلو سره د اقتصادي، ټولنيزو او فرهنګي چارو د ګړندي کولو او ښه والي او د ملي ژوند په پرمختګ کې د خلکو د لا زياتې ونډې اخيستو په منظور، لازم صلاحيتونه د قانون له حکمونو سره سم محلي ادارې ته سپاري.

مادۀ يکصد و سی و هفتم:
حکومت با حفظ اصل مرکزيت به منظور تسريع و بهبود امور اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی و سهم گيری هر چه بيشتر مردم در انکشاف حيات ملی، صلاحيتهای لازم را مطابق به احکام قانون، به ادارۀ محلی تفويض می نمايد.

يوسلو اته د پرشمه ماده:
په هر ولايت کې يوه ولايتي جرګه جوړېږي.

د ولايتي جرګې غړي له قانون سره سم د نفوسو په تناسب، د آزادو، عمومي پټو او مستقيمو ټاکنو له مخې د ولايت د اوسېدونکو له خوا د څلورو کلونو لپاره ټاکل کېږي.

ولايتي جرګه له خپلو غړيو څخه يو تن د رئيس په توګه ټاکي.

مادۀ يکصد و سی وهشتم:
در هر ولايت يک شورای ولايتی تشکيل می شود.

اعضای شورای ولايتی، طبق قانون، به تناسب نفوس، از طريق انتخابات آزاد، عمومی، سری ومستقيم از طرف ساکنين ولايت برای مدت چهارسال انتخاب ميگردند.

شورای ولايتی يک نفر از اعضای خود را به حيث رئيس انتخاب می نمايد.

يوسلو نهه د پرشمه ماده:
ولايتي جرګه د دولت د پرمختيايي هدفونو په تأمين او د ولايت د چارو په ښه کولو کې لکه څنګه چې په قوانينوکې څرګنده شوې، برخه اخلي او په ولايت پورې د مربوطو چارو په باب مشوره ورکوي.

ولايتي جرګه خپلې وظيفې د محلي

مادۀ يکصد و سی ونهم:
شورای ولايتی در تأمين اهداف انکشافی دولت و بهبود امور ولايت به نحوی که در قوانين تصريح می گردد سهم گرفته و در مسايل مربوط به ولايت مشوره می دهد.

شورای ولايتی وظايف خود را با

(c) ketabton.com: The Digital Library

اداري په مرسته سرته رسوي.

يوسلو څلو يښتمه ماده:
د محلي اداري د چارو د سمون او په هغې کې د خلکو د فعالې ونډې اخيستو د تأمين په مقصد، په ولسواليو او کليو کې د قانون له حکمونو سره سم جرګې جوړېږي.

ددې جرګو غړي د آزادو، عمومي، پټو او مستقيمو ټاکنو له مخې دسيمې د اوسېدونکو له خوا د دريو کلونو لپاره ټاکل کېږي.

په محلي جرګو کې د کوچيانو ګډون د قانون له حکمونو سره سم تنظيمېږي.

يوسلو يو څلويښتمه ماده:
د ښاري چارو د اداري لپاره ښاروالي تشکيلېږي.

ښاروال او د ښاري مجلسونو غړي د آزادو، عمومي، پټو او مستقيمو انتخاباتو له لارې انتخابېږي.

په ښاروالو پورې مربوطې چارې د قانون له لياره تنظيمېږي.

يوسلو دوه څلويښتمه ماده:
دولت ددې اساسي قانون د

همکاری ادارۀ محلی اجرا می نماید.

مادۀ يکصد و چهلم:
برای تنظيم امور و تأمين اشتراک فعال مردم در ادارۀ محلی، در ولسوالی ها و قريه ها، مطابق به احکام قانون، شوراها تشکيل می گردند.

اعضای اين شوراها از طريق انتخابات آزاد، عمومی، سری و مستقيم از طرف ساکنين محل برای مدت سه سال انتخاب می شوند.

سهم گيری کوچيان در شوراهای محلی مطابق به احکام قانون تنظيم می گردد.

مادۀ يکصد و چهل و يکم:
برای ادارۀ امور شهری، شاروالی تشکيل می شود.

شاروال و اعضای مجالس شاروالی، از طريق انتخابات آزاد، عمومی، سری و مستقيم انتخاب می شوند.

امور مربوط به شاروالی ها توسط قانون تنظيم ميگردند.

مادۀ يکصد و چهل و دوم:
دولت به مقصد تعميل احکام

(c) ketabton.com: The Digital Library

حکمونو د تعمیل او د مندرجو ارزښتونو د تأمین لپاره لازمې اداري جوړوي.

نهم فصل
اضطراري حالت

یوسلو دري څلویښتمه ماده:
که د جګړې، د جګړې دخطر، وخیم اغتشاش او طبیعي آفاتو او یا ورته حالت له امله د خپلواکۍ او ملي ژوند ساتنه په هغه طریقه چې په اساسي قانون کې ټاکل شوې، ناشونې وګرځي د جمهور رئیس له خوا د ملي شورى په تائید د هېواد په ټولو او یا ځینې برخو کې اضطراري حالت اعلانېږي.

که اضطراري حالت تر دوو میاشتو زیات دوام ومومي، د اوږدولو لپاره یې د ملي شورى موافقه شرط ده.

یوسلو څلورڅلویښتمه ماده:
په اضطراري حالت کې جمهور رئیس کولای شي د ملي شورى او د سترې محکمې له رئیسانو سره په مشوره، د ملي شورى ځینې صلاحیتونه حکومت ته انتقال کړي.

یوسلو پنځه څلویښتمه ماده:
په اضطراري حالت کې جمهور رئیس کولای شي چې د ملي شورى او دسترې

و تأمین ارزشهای مندرج این قانون اساسی، ادارات لازم را تشکیل می نماید.

فصل نهم
حالت اضطرار

مادۀ یکصد و چهل و سوم:
هرگاه به علت جنگ، خطر جنگ، اغتشاش وخیم، آفات طبیعی و یا حالت مماثل، حفظ استقلال و حیات ملی از مجرایی که در قانون اساسی تعیین شده، ناممکن گردد، حالت اضطرار از طرف رئیس جمهور با تائید شورای ملی در تمام یا بعضی از ساحات کشور اعلان می شود.

هرگاه حالت اضطرار بیش از دو ماه دوام نماید، برای تمدید آن، موافقت شورای ملی شرط است.

مادۀ یکصد و چهل و چهارم:
در حالت اضطرار رئیس جمهور می تواند به مشورۀ رؤسای شورای ملی و ستره محکمه، بعضی از صلاحیت های شورای ملی را به حکومت انتقال دهد.

مادۀ یکصد و چهل و پنجم:
در حالت اضطرار، رئیس جمهور می تواند بعد از تائید روسای شورای

(c) ketabton.com: The Digital Library

محکمې د رئیسانو تر تائید وروسته د اساسي قانون لاندینی حکمونه وځنډوي او یا قیود پرې ولګوي:

۱- د اوه ویشتمې مادې دویمه فقره؛

۲- شپږ دېرشمه ماده؛

۳- داوه دېرشمي مادې دویمه فقره؛

۴- داته دېرشمي مادې دویمه فقره؛

یوسلو شپږ څلویښتمه ماده:
داضطرار په حالت کې اساسي قانون نه تعدیلیږي.

یوسلو اوه څلویښتمه ماده:
که چېرې دجمهوري ریاست دوره او یا د ملي شوری تقنیني دوره د اضطرار په حالت کې پای ته ورسېږي، د نویو انتخاباتو تر سره کیدل ځنډ یږي او د جمهور رئیس او ملي شوری د غړیو د خدمت موده تر څلورو میاشتو پورې تمدیدیږی.

که اضطراري حالت تر څلورو میاشتو زیات اوږد شي، لویه جرګه د جمهور رئیس له خوا راغو ښتله کیږي.

د اضطراري حالت تر پای ته رسېدو وروسته، د دوومیاشتو دننه انتخابات کیږی.

ملی و ستره محکمه، تنفیذ احکام ذیل را معطل بسازد و یا بر آنها قیودی وضع نماید:

۱- فقرۀ دوم مادۀ بیست وهفتم؛

۲- مادۀ سی و ششم؛

۳- فقره دوم مادۀ سی و هفتم؛

۴- فقره دوم مادۀ سی و هشتم؛

مادۀ یکصدو چهل و ششم:
در حالت اضطرار، قانون اساسی تعدیل نمی شود.

مادۀ یکصد و چهل و هفتم:
هرگاه دورۀ ریاست جمهوری و یا دوره تقنینیه شورای ملی در حالت اضطرار ختم شود، اجرای انتخابات جدید ملتوی گذاشته شده، مدت خدمت رئیس جمهور و اعضای شورای ملی تا چهار ماه تمدید می شود.

هرگاه حالت اضطرار بیش از چهار ماه دوام نماید لویه جرگه از طرف رئیس جمهور دعوت می شود.

بعد از ختم حالت اضطرار، در خلال مدت دو ماه، انتخابات برگزار میگردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوسلو اته څلویښتمه ماده:
د اضطراري حالت په پای ته رسېدو سره هغه اقدامات چې ددې اساسي قانون د (یوسلو څلور څلویښتمې او یوسلو پنځه څلویښتمې) مادې له مخې شوي، بې له ځنډه له اعتباره لوېږي.

لسم فصل
تعدیل

یوسلو نهه څلویښتمه ماده:
د اسلام دسپېڅلي دین له حکمونو څخه د پیروۍ اصل او اسلامي جمهوري نظام نه تعدیلېږي.

د اتباعو د اساسي حقوقو تعدیل یوازې د هغوی د حقوقو د ښیګڼې په منظور جواز لري.

ددې اساسي قانون د نورو موادو تعدیل د زمان د غوښتنو او تجربو له مخې، ددې اساسي قانون د اوه شپیتمې او یوسلو شپږ څلویښتمې مادې د احکامو په رعایت سره، د جمهور رئیس یا د ملي شوری د اکثریت په پیشنهاد کېږي.

یوسلو پنځوسمه ماده:
د تعدیل د پیشنهاد لپاره د جمهور رئیس په فرمان د حکومت،

مادهٔ یکصد و چهل و هشتم:
در ختم حالت اضطرار، اقداماتی که بر اساس مواد یکصد و چهل و چهارم و یکصد و چهل و پنجم این قانون اساسی به عمل آمده، بلا فاصله از اعتبار ساقط میگردند.

فصل دهم
تعدیل

مادهٔ یکصد و چهل و نهم:
اصل پیروی از احکام دین مقدس اسلام و نظام جمهوری اسلامی تعدیل نمی شوند.

تعدیل حقوق اساسی اتباع صرف به منظور بهبود حقوق آنان مجاز می باشد.

تعدیل دیگر محتویات این قانون اساسی، نظر به تجارب و مقتضیات عصر، با رعایت احکام مندرج مواد شصت و هفتم و یکصد و چهل و ششم این قانون اساسی، با پیشنهاد رئیس جمهور یا اکثریت اعضای شورای ملی صورت می گیرد.

مادهٔ یکصد و پنجاهم:
به منظور اجرای پیشنهاد تعدیل، هیئتی از بین اعضای حکومت،

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملي شورى او سترې محكمې د غړيو له منځه، يو هيئت جوړيږى او د تعديل طرح تياروي.

د تعديل د تصويب لپاره د جمهور رئيس په فرمان او د لويې جرگې د فصل له حكمونو سره سم لويه جرگه دايريږى.

كه لويه جرگه د ټولو غړيو له دريو برخو څخه د دوو برخو په اكثريت د تعديل طرح تصويب كړي، د جمهور رئيس تر توشيح وروسته نافذيږى.

يوولسم فصل
متفرقه حكمونه

يوسلو يو پنځوسمه ماده:

جمهور رئيس، د جمهور رئيس مرستيالان، وزيران او دسترې محكمې رئيس او غړي، لوى څارنوال، د مركزي بانک او ملي امنيت رئيسان، واليان او ښاروالان د خپلې وظيفې په وخت كې نشي كولاى له دولت سره هيڅ ډول انتفاعي معامله تر سره كړي.

يوسلو دوه پنځوسمه ماده:

جمهور رئيس، د جمهور رئيس مرستيالان، وزيران، د ملي شورى او سترې محكمې رئيسان او غړي، لوى

شوراى ملىو ستره محكمه به فرمان رئيس جمهور تشكيل گرديده، طرح تعديل را تهيه مى كند.

براى تصويب تعديل، لويه جرگه بر اساس فرمان رئيس جمهور و مطابق به احكام فصل لويه جرگه داير ميگردد.

هرگاه لويه جرگه با اكثريت دو ثلث كل اعضا طرح تعديل را تصويب كند، بعد از توشيح رئيس جمهور نافذ مى گردد.

فصل يازدهم
احكام متفرقه

مادهٔ يكصد و پنجاه و يكم:

رئيس جمهور، معاونين رئيس جمهور، وزرا، رئيس و اعضاى ستره محكمه، لوى څارنوال، روساى بانک مركزى و امنيت ملى، واليان و شاروالها در مدت تصدى وظيفه نمى توانند هيچ معامله انتفاعى را با دولت انجام دهند.

مادهٔ يكصد و پنجاه دوم:

رئيس جمهور، معاونين رئيس جمهور، وزرا، رؤسا و اعضاى شوراى ملى و ستره محكمه، لوى

(c) ketabton.com: The Digital Library

څارنوال او قاضيان نشي کولای د وظيفې د تصدۍ په موده کې نور مشاغل ولري.

څارنوال و قضات نمی توانند در مدت تصدی وظیفه به مشاغل دیگری اشتغال ورزند.

يوسلو دري پنځوسمه ماده:

قاضيان، څارنوالان، د وسله والو ځواکونو او پوليسو منصبداران او د ملي امنيت کارکوونکی نشی کولی د وظيفې دتصدۍ په موده کې په سياسي ګوندونو کې غړيتوب ولري.

مادهٔ یکصد و پنجاه و سوم:

قضات، څارنوالان، صاحب منصبان قوای مسلح و پولیس و منسوبین امنیت ملی، در مدت تصدی وظیفه نمی توانند در احزاب سیاسی عضویت داشته باشند.

يوسلو څلور پنځوسمه ماده:

د جمهور رئيس، د جمهور رئيس د مرستيالانو، وزيرانو او سترې محکمې د غړو او لوی څارنوال شتمني، د خدمت تر دورې وړاندې او وروسته، د هغه اورګان په وسيله چې قانون يې ټاکې ثبت، څېړل کېږی او خپرېږی.

مادهٔ یکصد و پنجاه و چهارم:

دارایی رئیس جمهور، معاونین رئیس جمهور، وزرا، اعضای ستره محکمه و لوی څارنوال قبل و بعد از دورهٔ خدمت، توسط ارگانی که در قانون تعیین میگردد، ثبت، رسیدگی و نشر می شود.

يوسلو پنځه پنځوسمه ماده:

د جمهور رئيس مرستيالانو، وزيرانو، د ملي شوری رئيسانو او غړيو، د سترې محکمې غړيو، قاضيانو او لوی څارنوا ل ته د قانون له حکمونو سره سم، مناسب معاش ټاکل کېږی.

مادهٔ یکصد و پنجاه و پنجم:

برای معاونین رئیس جمهور، وزرا، رؤسا و اعضای شورای ملی و ستره محکمه، قضات و لوی څارنوال مطابق به احکام قانون معاش مناسب تعیین میگردد.

يوسلو شپږ پنځوسمه ماده:

د هر ډول انتخاباتو د څارنې او ادارې او په هېواد کې د خلکو عمومي

مادهٔ یکصد و پنجاه و ششم:

کمیسیون مستقل انتخابات برای اداره و نظارت بر هر نوع انتخابات

(c) ketabton.com: The Digital Library

رایو ته د مراجعې لپاره د انتخاباتو مستقل کمېسیون د قانون له حکمونو سره سم جوړېږي.

یوسلو اوه پنځوسمه ماده:
د اساسي قانون پر تطبیق د څارنې خپلواک کمېسیون د قانون له حکم سره سم تشکیلېږي.

ددې کمېسیون غړي د جمهور رئیس له خوا د ولسي جرګې په تائید تعینېږي.

دولسم فصل
انتقالي حکمونه

یوسلو اته پنځوسمه ماده:
د ملت د بابا لقب او هغه امتیازونه چې د ۱۳۸۱ هجري شمسي کال د اضطراري لویې جرګې له خوا د افغانستان پخواني پاچا اعلیحضرت محمد ظاهر شاه ته ورکړل شوي دي، ددې اساسي قانون د حکمونو له رعایت سره سم د ژوند تر پایه د دوی لپاره محفوظ دي.

یوسلو نهه پنځوسمه ماده:
د دغه اساسي قانون له نافذیدو څخه د ملي شورى د افتتاح تر نېټې پورې موده د انتقال دوره ګڼل کېږي.

و مراجعه به آرای عمومی مردم در کشور مطابق به احکام قانون تشکیل میگردد.

مادهٔ یکصد و پنجاه و هفتم:
کمیسیون مستقل نظارت بر تطبیق قانون اساسی مطابق به احکام قانون تشکیل می گردد.

اعضای این کمیسیون از طرف رئیس جمهور به تائید ولسی جرگه تعیین میگردند.

فصل دوازدهم
احکام انتقالی

مادهٔ یکصد و پنجاه و هشتم:
لقب بابای ملت و امتیازاتی که توسط لویه جرگه اضطراری سال یکهزار و سه صد و هشتاد و یک هجری شمسی به اعلیحضرت محمد ظاهر شاه، پادشاه سابق افغانستان، اعطا شده است با رعایت احکام این قانون اساسی مادام الحیات برای ایشان محفوظ می باشد.

مادهٔ یکصد و پنجاه و نهم:
مدت بعد از نفاذ این قانون اساسی تا تاریخ افتتاح شورای ملی، دورهٔ انتقال شمرده می شود.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د افغانستان انتقالي اسلامي دولت د انتقال په دوره کې لاندينۍ وظيفې سرته رسوي:

۱- دشپږو مياشتو دننه جمهوري رياست، ملي شورى او محلي جرگو د انتخاباتو په اړه د تقنيني فرمانونو صادرول؛

۲- له يوه کال څخه په کمه موده کې د محکمو د صلاحيتونو او تشکيلاتو او د اساسي تشکيلاتو پر قانون باندې دکار د پيل په اړه د فرمانونو صادرول؛

۳- د انتخاباتو د خپلواک کمېسيون جوړول؛

۴- د اجرايي او قضايي چارو د غوره تنظيم په منظور د لازمو اصلاحاتو سرته رسول؛

۵- د دې اساسي قانون د حکمونو د تطبيق په برخه کې د زمينې د برابرولو لپاره لازم تدبيرونه نيول؛

يوسلو شپيتمه ماده:
لومړنى منتخب جمهور رئيس د انتخاباتو د نتايجو تر اعلان دېرش ورځې وروسته د دغه اساسي قانون له حکمونو سره سم په کار پيل کوي.

دولت انتقالی اسلامی افغانستان، در دورۀ انتقال، وظايف ذيل را انجام می دهد:

۱- اصدار فرامين تقنينی مربوط به انتخابات رياست جمهوری، شورای ملی و شوراهای محلی در مدت شش ماه؛

۲- اصدار فرامين در مورد تشکيلات و صلاحيت محاکم و آغاز کار روی قانون تشکيلات اساسی در خلال مدت کمتر از يکسال؛

۳- تشکيل کميسيون مستقل انتخابات؛

۴- انجام اصلاحات لازم به منظور تنظيم بهتر امور اجرايی و قضايی؛

۵- اتخاذ تدابير لازم جهت آماده ساختن زمينه برای تطبيق احکام اين قانون اساسی؛

مادۀ يکصد و شصتم:
اولين رئيس جمهور منتخب، سی روز بعد از اعلام نتايج انتخابات، مطابق به احکام اين قانون اساسی به کار آغاز می کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هر اړخيزې هڅې کېږي چې د جمهور رئيس او ملي شورا انتخابات په يوه وخت کې تر سره شي.

کوشش همه جانبه صورت مى گيرد تا اولين انتخابات رئيس جمهور و شوراى ملى با هم در يک وقت صورت بگيرد.

د ملي شورى واکونه د هغې د تأسيس تر مودې پورې پدې اساسي قانون کې حکومت ته سپارل کېږي او مؤقته ستره محکمه د جمهور رئيس په فرمان جوړېږي.

صلاحيت هاى شوراى ملى مندرج در اين قانون اساسى تا زمان تأسيس اين شورى به حکومت تفويض مى شود و ستره محکمۀ مؤقت به فرمان رئيس جمهور تشکيل مى گردد.

يوسلو يوشپيتمه ماده:

ملي شورى له تأسيس سره سم خپل واکونه او وظايف ددې اساسي قانون د حکمونو مطابق عملي کوي.

مادۀ يکصد و شصت و يکم :

شوراى ملى، وظايف و صلاحيت هاى خود را به مجرد تأسيس، مطابق به احکام اين قانون اساسى، اعما ل مى کنند.

د ملي شورى له لومړنۍ غونډې وروسته د پرشو ورځو په موده کې حکومت او ستره محکمه ددې اساسي قانون له حکمونو سره سم تشکيلېږي.

بعد از داير شدن اولين جلسه شوراى ملى، در خلال مدت سى روز، حکومت و ستره محکمه مطابق به احکام اين قانون اساسى تشکيل مى گردند.

د افغانستان د انتقالى اسلامى دولت رئيس تر هغه وخته پورې وظيفه سرته رسوي چې منتخب جمهور رئيس په کار پيل نه وي کړى.

رئيس دولت انتقالى اسلامى افغانستان تا زمانيکه رئيس جمهور منتخب به کار آغاز کند اجراى وظيفه مى نمايد.

ددې اساسي قانون د يوسلو نهه پنځوسمې مادې د څلورمې فقرې د حکم په رعايت، د دولت اجرايي او

ارگانهاى اجرايى و قضايى دولت با رعايت حکم فقرۀ چهارم مادۀ يکصد و پنجاه و نهم اين

(c) ketabton.com: The Digital Library

قضايي ارگانونه د حکومت او سترې محکمې تر تشکيل پورې خپلو وظايفو ته ادامه ورکوي.

هغه تقنيني فرمانونه چې دمؤقتې دورې له پيل څخه وروسته نافذ شوي دي د ملي شورى لومړنۍ غونډې ته راجع کېږي.

دا فرامين تر هغه وخته پورې چې د ملي شورى له خوا لغوه شوي نه وي نافذ ګڼل کېږي.

يوسلو دوه شپيتمه ماده:
دا اساسي قانون د لويې جرگې له تصويب څخه وروسته نافذ او د افغانستان د انتقالي اسلامی دولت د رئيس له خوا توشېح او اعلامېږي.

په نافذېدو سره يې ددې اساسي قانون له حکمونو مغاير قوانين او تقنيني فرمانونه لغوه کېږي.

قانون اساسی، الی تشکيل حکومت و ستره محکمه به وظايف خود ادامه ميدهند.

فرامين تقنينی که از آغاز دورۀ مؤقت به بعد نافذ گرديده است به اولين جلسه شورای ملی ارجاع می گردند.

اين فرامين تا زمانيکه از طرف شورای ملی لغو نگرديده باشند نافذ می باشند.

مادۀ يکصد و شصت و دوم:
اين قانون اساسی از تاريخ تصويب لويه جرگه نافذ و از طرف رئيس دولت انتقالی اسلامی افغانستان توشيح و اعلام ميگردد.

با نفاذ اين قانون اساسی، قوانين و فرامين تقنينی مغاير احکام آن ملغی می باشد.

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library